proiectul Alpinet,
revistă de drumeţie, munte, natură
anul 11 / nr. 81, septembrie 2007

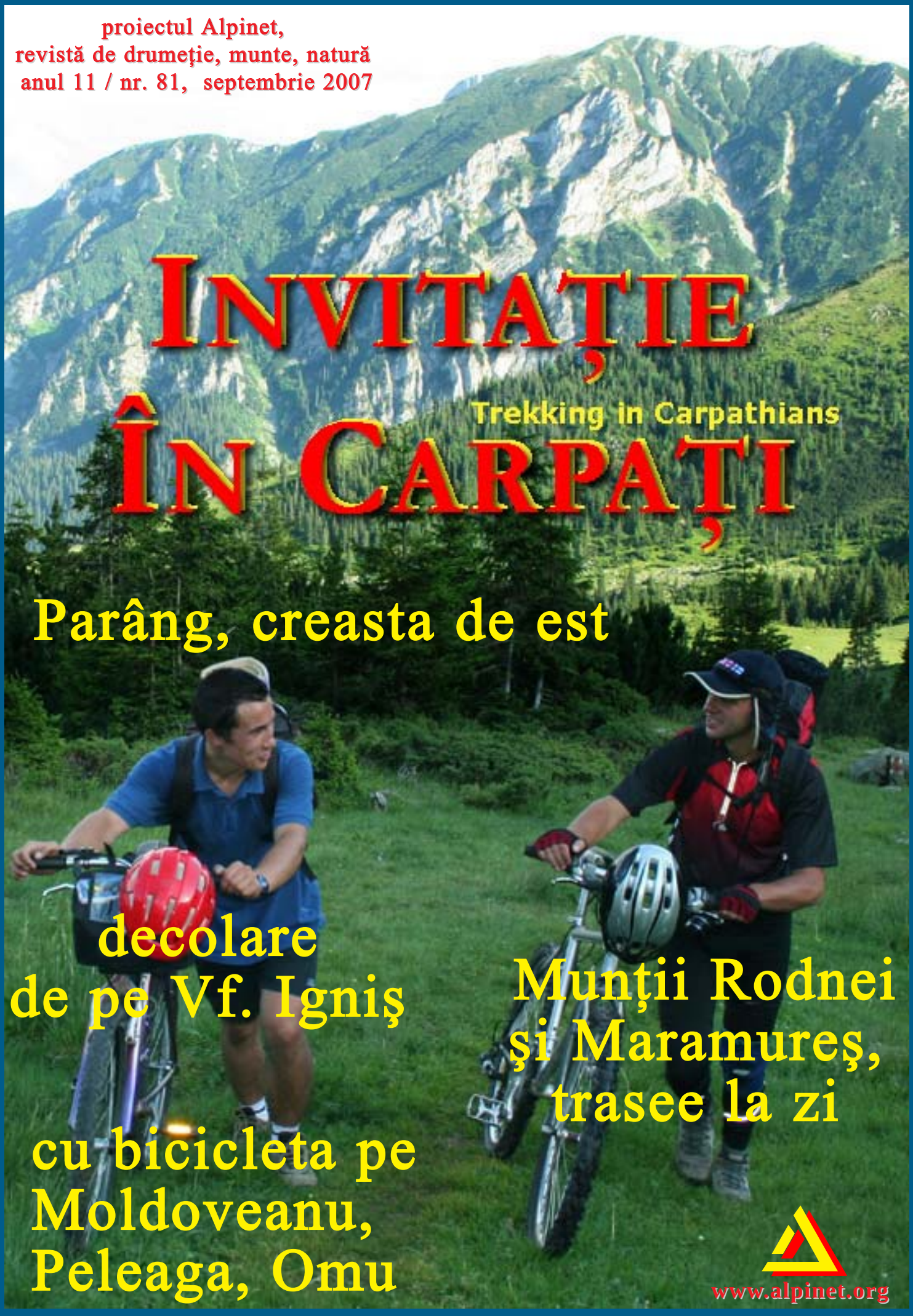

INVITAȚIE ÎN CARPAȚI

Trekking in Carpathians

Parâng, creasta de est

decolare de pe Vf. Igniş

Munţii Rodnei şi Maramureş, trasee la zi

cu bicicleta pe Moldoveanu, Peleaga, Omu

www.alpinet.org

INVITAȚIE

ÎN CARPAȚI

Trekking in Carpathians

Vă prezentăm - număr de număr -
enciclopedia geografică a României.
Cu informaţii cât mai complete
- foarte multe în premieră -
care coincid cu ceea ce găsiţi pe teren.

Vă punem la dispoziţie - număr de număr -
singura reprezentare fotografică explicată a ţării.

Dacă vedeţi imaginile din revistă prea întunecate sau
prea deschise înseamnă că monitorul calculatorului
dumneavoastră nu este reglat;
situaţia este uşor de remediat (dacă aveţi instalat Adobe
Photoshop) cu Start/ Control Panel/ Adobe Gama.

redactorul revistei (muntiicarpati@rdslink.ro; iic.alpinet.org)
caută printre cititori persoane dornice să ia parte la continuarea
unor ture de explorare montană şi/ sau speologică

copiază GRATUIT
toate numerele şi ghidurile
revistei Invitaţie în Carpaţi
de la http://iic.alpinet.org

Editor:

alpinet.org

ISSN 1841 - 7957

redactor, tehnoredactor: Ică Giurgiu (muntiicarpati@rdslink.ro, iic@alpinet.org, 683.51.03)

bannere: Ionuţ Nechita

© Reproducerea oricărui material din revistă, în scopuri comerciale, nu este permisă. Materialele angajează în general doar responsabilitatea autorilor.

publicitate: iic@alpinet.org

coperta 1 / first cover

Urcând de la cabana Buta (1580 m) spre Şaua Plaiul Mic (1879 m) (Munţii Retezat/ vezi ghidul masivului în numerele 71-73 ale revistei).

foto: Cătălin Pobega (Bucureşti)

Respectă natura!
Lasă doar urmele paşilor.
Ia numai fotografii.
Ucide doar timp.

Ia cu tine la drum revista Invitaţie în Carpaţi. Hărţile, pozele şi textul te vor ajuta să te bucuri de vacanţă.

Uită-te zilnic pe www.alpinet.org, ghidul tău montan.
Zilnic găseşti
multe informaţii şi imagini noi.

Sumarul revistei este deschis celor care transmit informaţii (ştiri, fotografii, articole, monografii).

contact: iic@alpinet.org, telefon 683.51.03

Autorii acceptă că publicarea materialelor nu aduce deocamdată venituri materiale.

Înscrie-te (la www.alpinet.org)
pe lista alpinet2k.
Primeşti zilnic, gratuit, noi ştiri de la munte,
de la cei care umblă pe munte.

nr. 81, septembrie 2007

Munţii Igniş

Zbor cu parapanta ..... pag. 4-9

Munţii Făgăraşului, Retezat, Bucegi

Cu bicicleta pe Moldoveanu, Peleaga, Omu ..... pag. 10-32

Munţii Parâng

Creasta estică ..... pag. 33-43

Marcaj nou ..... pag. 44

Munţii Obcina Mare

Căţărare la Falcău ..... pag. 45-47

Munţii Maramureşului

Piscurile Zimbroslavele ..... pag. 48-54

Munţii Rodnei

Nu beţi din Cascada Cailor! ..... pag. 55-64

Pe Valea Negoiescu, spre creastă ..... pag. 65-75

Peşterile de la Streji ..... pag. 76-77

Peşteri la Izvorul Albastru al Izei ..... pag. 78-79

sumarul general al
revistelor Invitaţie în Carpaţi .. pag. 80-82



1,1 kilometri deasupra Vf. Igniş (1307 metri)

text şi imagini:
Gheorghe MUREŞAN
(Baia Mare)

...Vasilică ne-o zis clar: "Mâine (vineri, 8 iunie 2007) merem la zbor, cu şofer arvunit, că vine condiţia termică pe noi şi aşa ceva nu e de lepădat..."

Şi ne-am dus pe Igniş (vezi harta - colţul din dreapta sus, extras din lucrarea autorilor Dumitru Iştvan, Stelian Popescu, Ioan Pop - Munţii Gutâi -

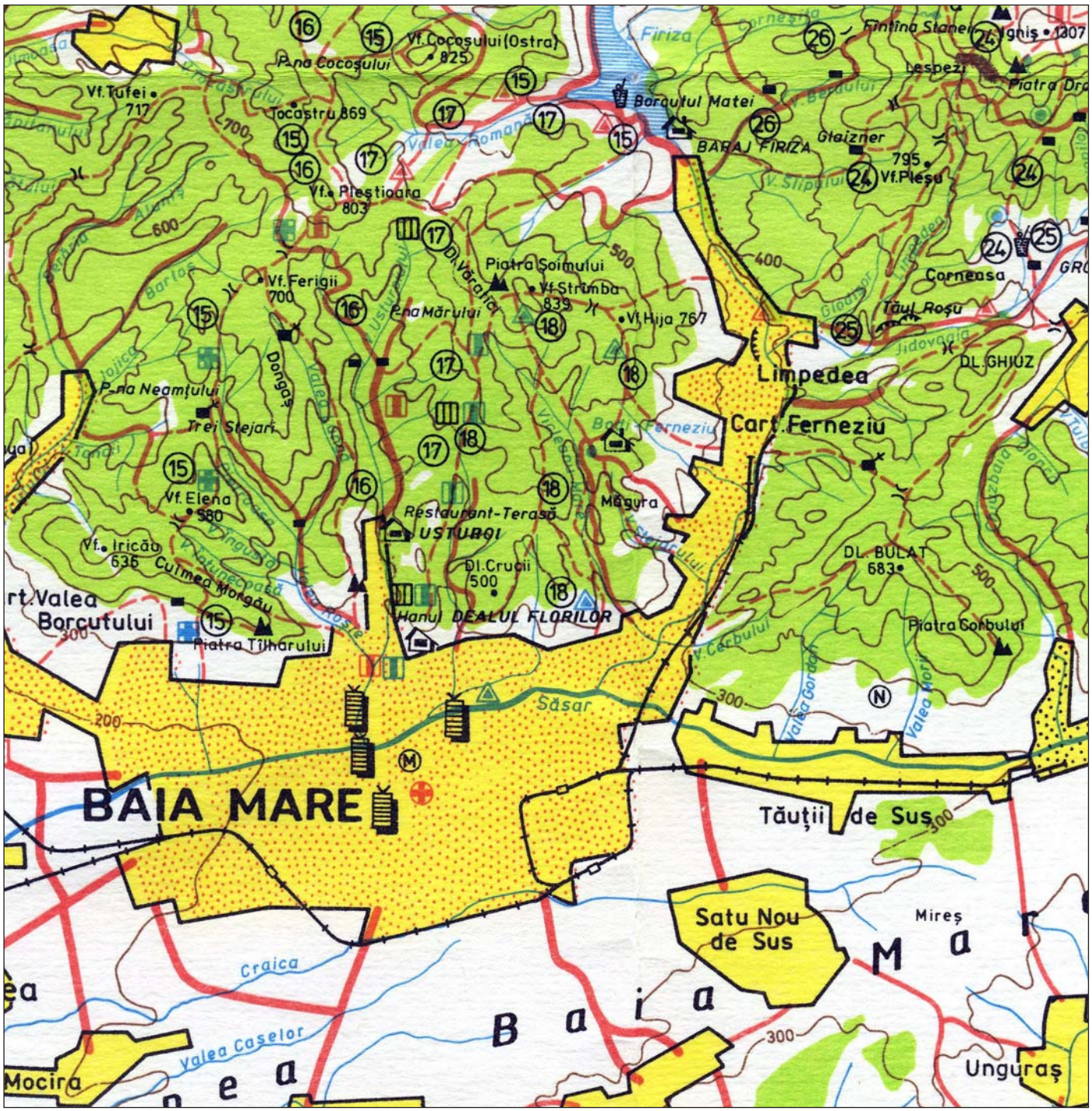



2 De la 2300 metri altitudine, construcţiile de pe Vf. Igniş se văd ca nişte pete.
foto: Gheorghe Mureşan (Baia Mare)



3 Construcţiile de pe Vf. Igniş.
foto: Petru Lucian Goja (Baia Mare)



4 Deasupra Dealului Crucii, acum bine împădurit.

Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1990), pe o vreme splendidă, la ora fixată, 14. Puzderie de cumuluşi scămoşi, conopidoşi, încreţiţi, risipiţi hăt departe de nu vedeai cu ochii. Adieri blânde din sud ne atingeau feţele.

Am decolat la grămadă. Am luat-o în sus (vezi imaginile 2-3) cu nişte termice fie destul de violente şi scuturate, fie normale. Mitică ce mai ieşise din anonimat în ultima vreme cu zborurile (ultima dată urcase la 4200 metri). Am suit vârtos până pe la 1900 metri, că mai sus mă hâţâna mai tare decât puteam suporta şi am luat-o lejer către Baia Mare. Vasile a trecut de 2400 metri. ...am sărit peste păduri, Lacul Bodi Ferneziu (vezi harta, la vest de cartierul Ferneziu) - pată de apă verzuie în mijlocul celei mai frumoase păduri de fag văzute de mine, cu copaci drepţi ca lumânarea, groşi de la 1 m încolo, înalţi de 35 m de abia vezi cerul de la umbra lor.

Ajunsesem peste Dealul Crucii (500 metri altitudine/ imaginea 4, imediat la nord de Baia Mare, vezi harta), prezent în sufletul oraşului, îl vezi de oriunde, îi spune aşa pentru că în secolul al XIX-lea era despădurit şi avea o cruce în vârf, deal prezent în majoritatea tablourilor Şcolii Băimărene de pictură. Dealul era sub mine, Colonia Pictorilor la bombeu, la glezna stângă se vedea Centrul Vechi, superb restaurat, sub şezut parcul şi peste tot oraşul de care sunt atât de ataşat, cartierele aliniate... stadioanele, picăţelele albastre ale piscinelor din curţile cu dare de mână....

Am căutat repede o termică, căci contemplarea în care m-a aruncat superba panoramă mă făcuse să pierd înălţime şi m-am trezit la doar 500 de metri de fundul depresiunii. Doream să aterizez în curtea personală, din celălalt capăt al oraşului, până unde mai aveam hăt de mers. Deasupra la Valea Roşie (imaginea 5/ vezi harta, pârâu care vine dinspre nord în Baia Mare) am agăţat o termică mică şi chinuită, apoi am pierdut-o; spre Iricău (imaginea 6/ 636 m altitudine, vezi harta) am ajuns deja sub creasta împădurită care mărgineşte oraşul. Mai aveam doi kilometri până la mine acasă, dar eram deja la frunzele copacilor. În ultimele secunde înainte de impactul cu un acoperiş de casă virez controlat şi aterizez între nişte pruni, la 800 m de casa mea. Vasile şi cu Mitică au rămas pe cer încă două ceasuri bune. Baie, plajă, poveşti, planuri mari pentru a doua zi.

Sâmbătă 9 iunie. Dis de dimineaţă am plecat vreo zece piloţi - băieţi şi fete - către Igniş, cu două masini, până sus pe platou. Vreme la fel de splendidă şi promiţătoare ca în ajun.

Termicele veneau de la vest, dinspre Firiza; am urcat copios, pe la 2400 metri şi am luat-o pe ruta cunoscută, Lacul Bodi, Baia Mare. Lacul Firiza era sub mine, se vedeau localităţile risipite, păduri necuprinse; ne-am răspândit



5 Deasupra cartierului Valea Roşie.



6 Dealul Iricăului.



7 La vest de Baia Mare şerpuieşte apa Someşului.



8 Spre pista de aterizare şi sediul aeroclubului din Baia Mare.



9 Am "căzut" din cer şi lumea e bucuroasă de vizită.

în imensitatea aceea, care încotro. Am ajuns deasupra oraşului; jos era canicula, pe mine mă sficiuiau curenţi reci pe la ceafă, soarele îmi prăjea nasul fără să simt că mă bronzez sub formă de cagulă şi ochelari, ajungând târziu la sol, bicolor ca o cobră cu ochii plaţi. Pe sub mine defila din nou creasta Iricăului, iată brâul de castani comestibili, mai bine zis ce a mai rămas din el.

La verticala casei mele eram pe la 1800 metri, m-a sunat soţia, a ieşit afară să mă vadă. Am luat înălţime pe Valea Borcutului (vestul oraşului, vezi harta); la circa 30 km se vedeau franjuri de ploaie sub un nor cu nicovală stratosferică. Hai spre sud, trecând peste aeroport, aeroclub (imaginea 8), la mare înălţime, iată pădurea Bozântei (la vest de Baia Mare). Am luat-o spre sud, la Mocira (vezi harta) aveam 2300 m, uite oraşul şi dinspre sud, sate risi-pite până la marginea depresiunii... Termicele se destrămau, găsesc o fânaţă, aterizez. Lume, entuziasm, poze, explicaţii (imaginea 9). Cald de tot, am luat-o pe jos spre centrul satului, ciugulind din vişinii ce-şi plecau crengile peste garduri.

Seara, bucurie maximă: Paul ajunsese la Negreşti, a traversat tot lanţul munţilor, Mitică la Sălişte (50 km), Andrei la aeroclub.

Alte articole din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Igniş:
Lacul Albastru, nr. 57, pagina 10;
Piatra Handal, nr. 57, pagina 14;
Creasta Bulat - Chiuzu, nr. 74, pagina 40;
Vf. Pietroasa, nr. 77, pagina 44;
Vf. Pleştioare, nr. 77, pagina 51;
Vf. Ostra, nr. 78, pagina 20.

Cu bicicleta pe Moldoveanu (2544 m), Peleaga (2509 m), Omu (2505 m)

text şi imagini:
Cătălin POBEGA (Bucureşti)

Când eşti în situaţia de a îndrăgi mai multe sporturi de vară, însă timpul avut la dispoziţie nu îţi permite să le practici pe toate la fel de mult pe cât ai dori, te găseşti într-o mare dilemă. Uite însă o idee specială: vei alege primul sport la întâmplare şi vei face în aşa fel încât într-o săptămână să te plictiseşti de el. Astfel, îţi creezi timp şi pentru celelalte.

Pus în această situaţie, am ales bicicleta. Obiectivul stabilit: trei vârfuri de peste 2500 metri într-o săptămână (25 iunie - 1 iulie 2007), anume piscurile Moldoveanu (Munţii Făgăraşului), Peleaga (Munţii Retezat) şi Omu (Munţii Bucegi). Voi încerca să ating vârfurile într-un circuit, astfel încât să nu mă întorc pe acelaşi drum pe care am urcat, dorind să văd cât mai multe peisaje. Nu am maşină, voi folosi trenul pentru a mă deplasa între oraşe.

Echipament: bike cross country cu cadru de aluminiu echipat cu piese Shimano Deore, gentuţă mică sub şa (cauciuc schimb, petece, trusă scule, frontală), gentuţă în faţă pe ghidon (aparat foto, mâncare), sac de dormit (950 g) legat pe pipă (ghidon), rucsăcel mic de spate în care au intrat termarestul (600 g/ salteaua gonflabilă pentru dormit, mult mai comodă decât izolirul), hainele băgate în pungi şi mâncare. Total greutate rucsac, 2-3 kg. Atenţie, casca este obligatorie!

Moldoveanu (2544 m/ Munţii Făgăraşului)

Circuit parcurs cu bike-ul în trei zile: Curtea de Argeş - urcare pe Vâlsan - Vf. Moldoveanu - coborâre pe Culmea Scărişoara - Culmea Malița - Slatina - Piteşti.

Ziua 1 (duminică): Curtea de Argeş - Lacul Vidraru - Poiana Toacei - Lacul Vâlsan - Vf. Ţuica - adăpost 1 (Izvoarele Dimei, 2022 m).



1 Pe transfăgărăşan, înainte de a sosi la barajul Vidraru.
explicaţii foto: Cătălin Pobega şi Ică Giurgiu

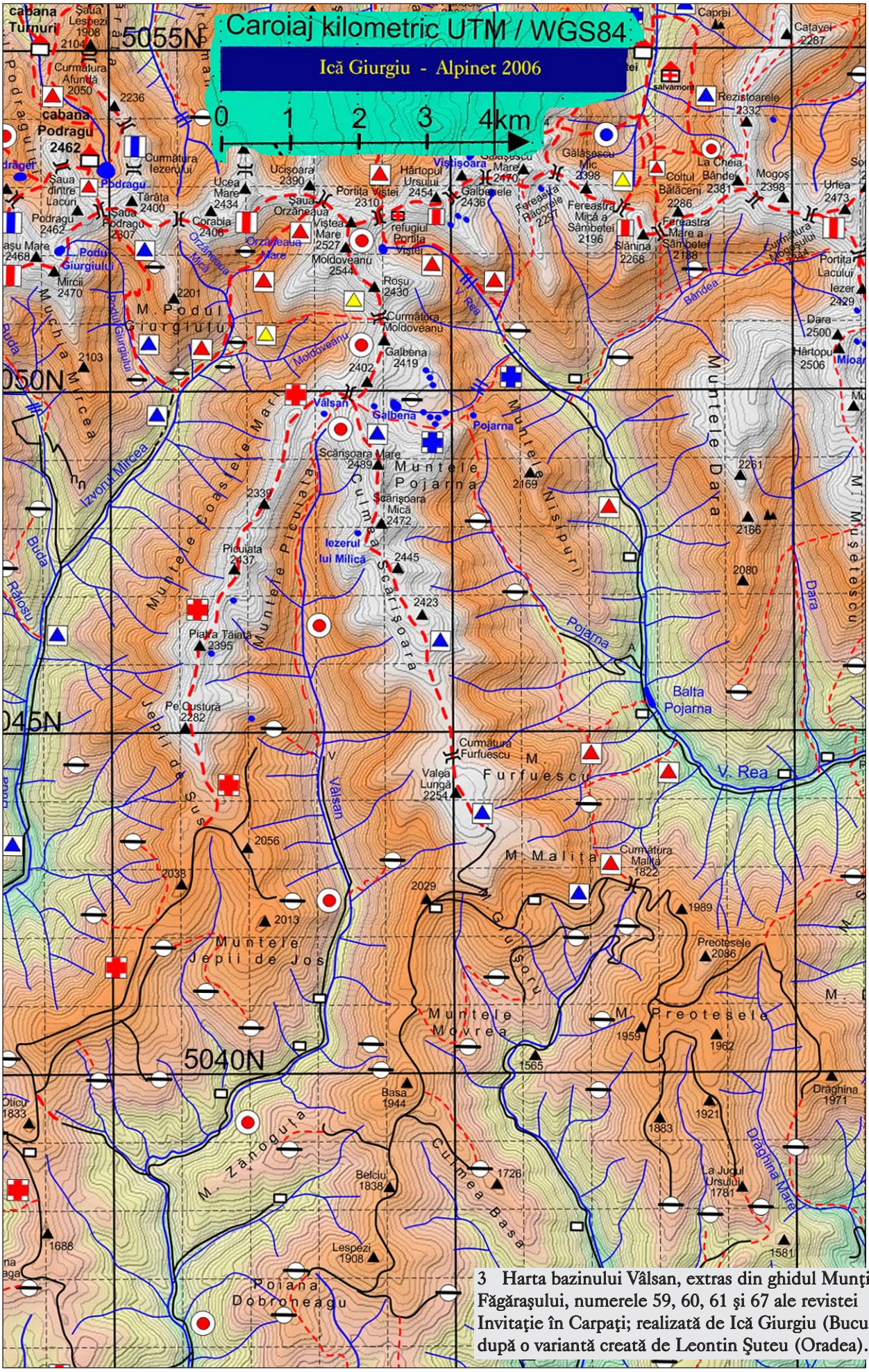
Caroiaj kilometric UTM / WGS84
Ică Giurgiu - Alpinet 2006
0 1 2 3 4km
5055N
5050N
5045N
5040N
cabana Turnuri
cabana Podragu 2462
Podragu
Podragu 2462
Curmătura Iezerului
Ucea Mare 2434
Ucişoara 2390
Hârtopul Ursului 2454
Portiţa Viştei 2310
Şaua Orzăneaua
Orzăneaua Mare
Orzăneaua Mică
Viştea Mare 2527
refugiul Portiţa Viştei
Moldoveanu 2544
Roşu 2430
Curmătura Moldoveanu
Galbena 2419
Podu Giurgiului
M. Podu Giurgiului
Mircii 2470
Corabia 2406
Şaua Podragu 2307
Şaua dintre Lacuri
Ţărâţa 2400
Şaua Podragu 2462
Şaua Lespezi 1908
Curmătura Afuntă 2050
Curmătura Iezerului
Vâlsan
Galbena
Pojarna
Scărişoara Mare 2489
Scărişoara Mică 2472
Iezerul lui Milică
Muntele Pojarna
Muntele Coasele Mari
Muntele Piciuiata
Culmea Scărişoara
Muntele Nisipuri
Muntele Dara
Piciuiata 2137
Piatra Tăiată 2395
Pe Custură 2282
Jepii de Sus
Jepii de Jos
Muntele Jepii de Jos
Izvorul Mircea
Budea
Râtoşu
Cumătura Furfuescu
M. Furfuescu
Valea Lungă 2254
Vâlsan
V. Rea
Pojarna
Balta Pojarna
M. Malita
Curmătura Malita 1822
M. Gruşoru
Muntele Movrea
M. Preotesele
Preotesele 2086
Basa 1944
M. Zănoguţa
Curmătura Zănoguţa
Belciu 1838
Curmătura Basa
Lespezi 1908
Poiana Dobroneagu
Oticu 1833
Dara 2500
Hârtopul 2506
Mioara
Portiţa Lacului Iezer 2429
Bândea
Urlea 2473
Mogoş 2398
Coltul Bălăceni 2381
La Cheia Bândei
Fereastra Mică a Sâmbetei 2196
Fereastra Mare a Sâmbetei 2188
Slănina 2268
Gălăşescu Mic 2398
Gălăşescu Mare 2470
Vişişoara
Galbenele 2436
Fereastra Păcurele 2247
Rezistoarele 2332
Caprei
Cătăvei 2287
Curmătura Mogoşului 2524
Dragu
Dragu
Dragu



2 Un colţişor din Lacul Vidraru, văzut de la barajul Vidraru.



4 Un mic lac, unde se adapă oile, lângă Muntele Ţuica.



5 La stâna de pe Muntele Ţuica.

6 Ieşirea din pădure, la gol alpin; este a doua stână pe care o întâlnim în cale la urcare. Clădirea mare din imagine nu este folosită.



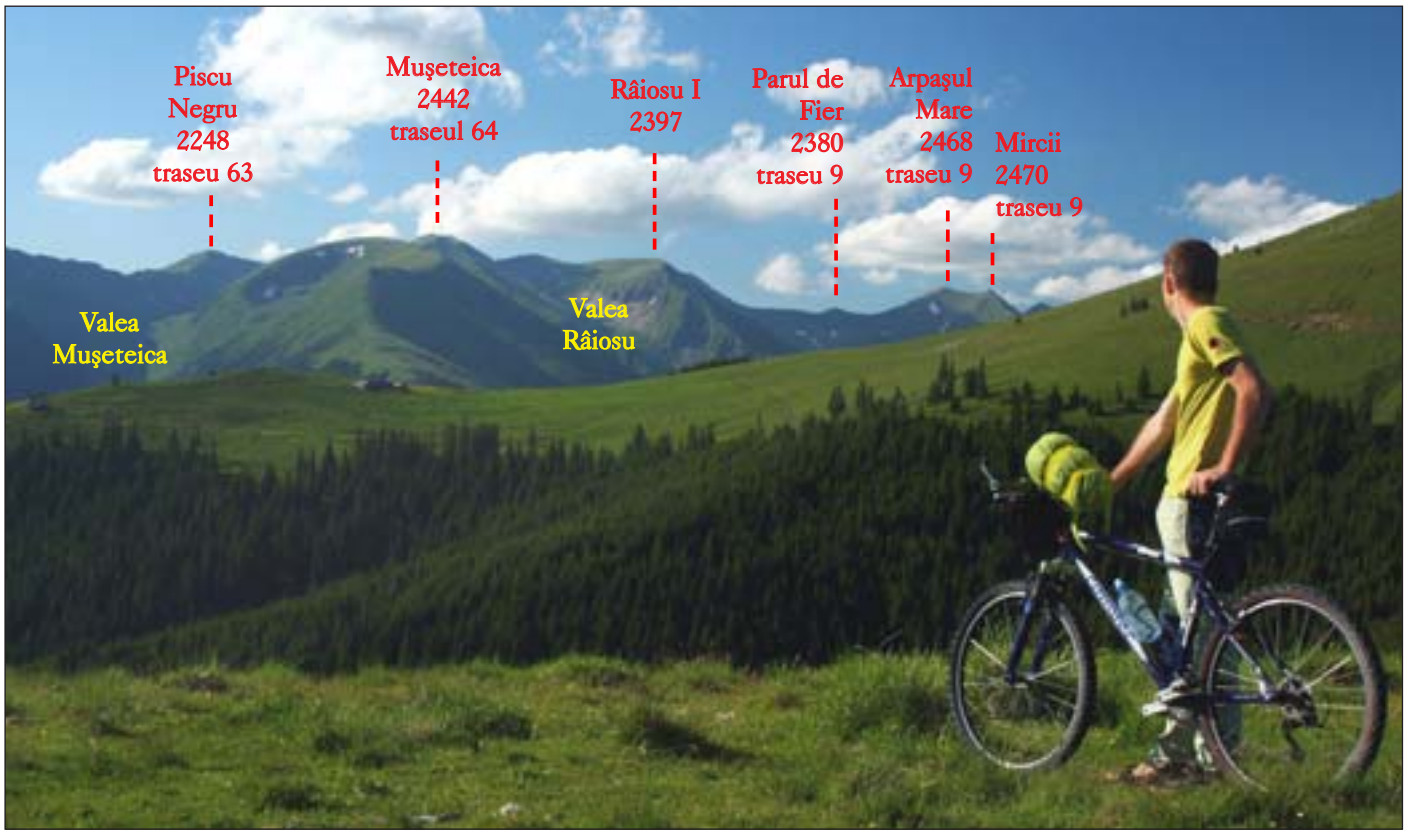

7 Am ajuns la golul alpin. Priveliţte către munţii din versantul drept al bazinului Buda şi spre creasta principală a masivului. Numărul traseelor la care se face referire este cel din volumele 59, 60, 61 şi 67 ale revistei Invitaţie în Carpaţi.



8 Adăpostul 1, la 2022 metri altitudine, în zona Muntelui Jepii (vezi harta 3).



9 Locul de dormit ales la adăpostul 1.

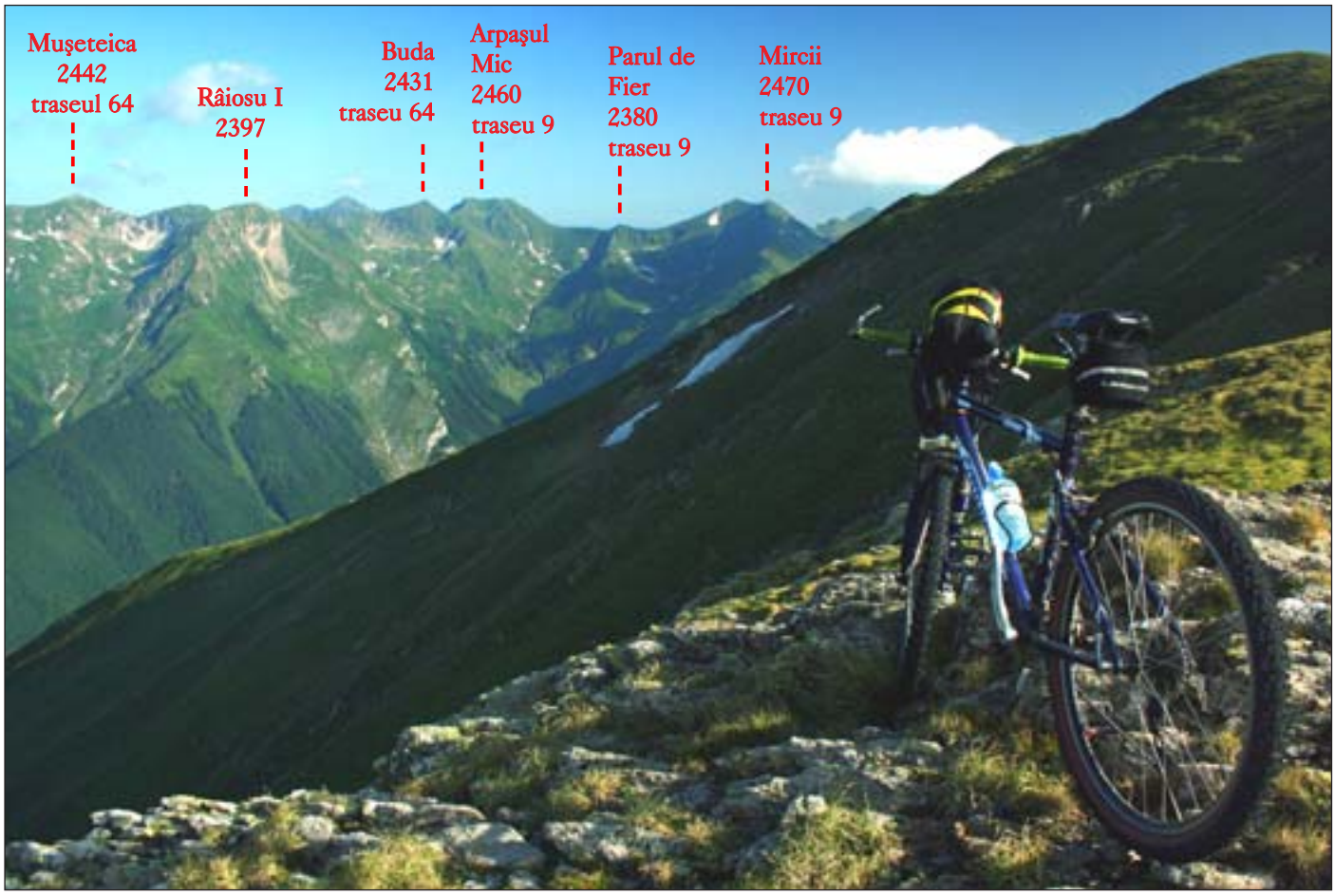

10 Din zona Vf. Picuiata, vedere către vest.

11 De pe Vf. Picuiata (2437 m) privire spre nord.

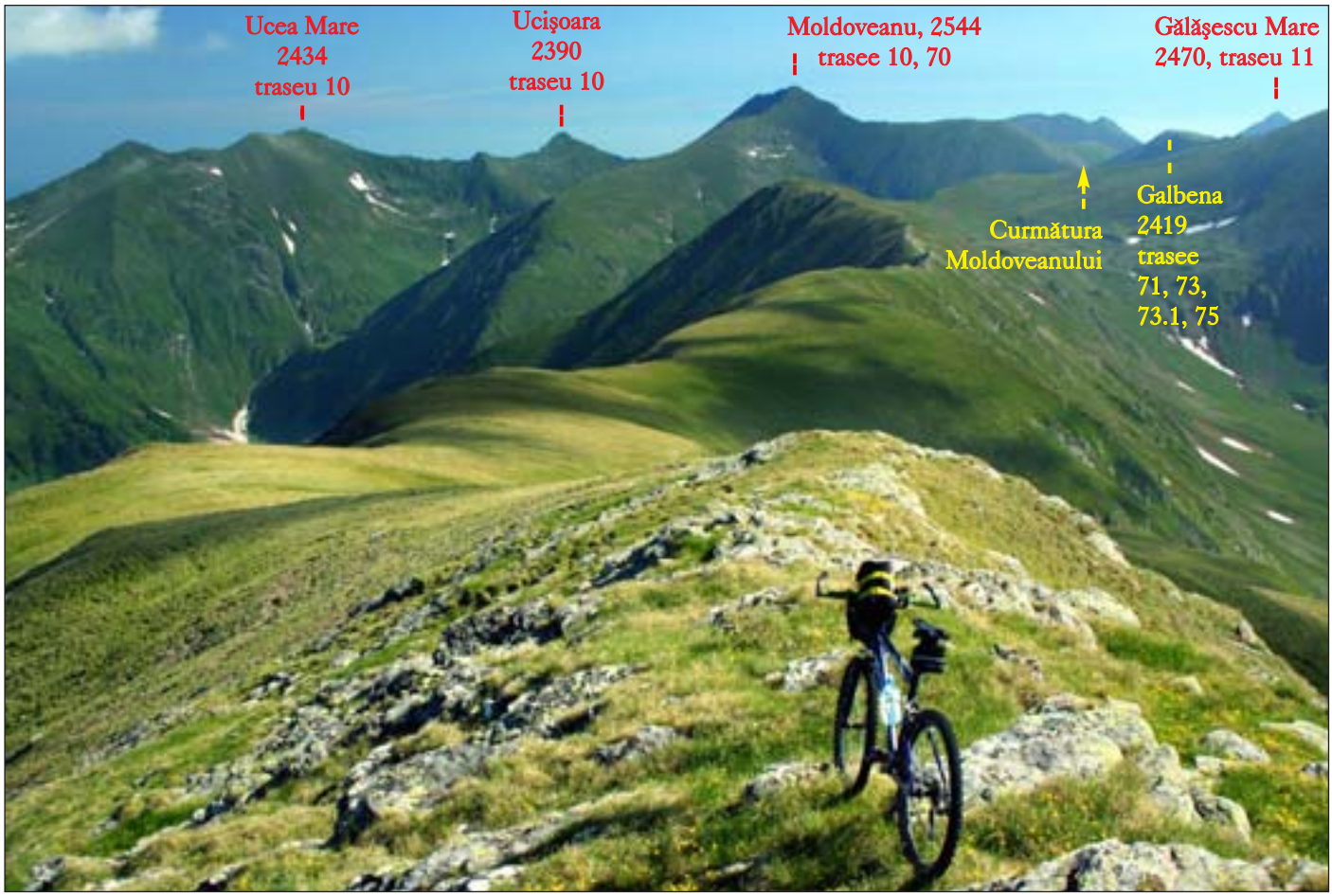



12 Culmea Galbena văzută din versantul vestic al Curmăturii Vâlsanului.

13 De pe Muntele Galbena, în drum spre Moldoveanu, privire spre circul cu lacuri din Valea Galbena.





14 Vf. Moldoveanu, văzut dinspre sud.



15 Pe Vf. Moldoveanu (2544 m), acoperişul României.



17 De pe Vf. Moldoveanu, privire spre sud.



16 Autoportret.

La ora 6:44 îmi urcam bicicleta în primul personal cu plecare din București. CFR-ul nu mai are vagon de bagaje; dar controlorii de bilete s-au arătat înțelegători față de "bidiviul" meu. În Pitești am luat alt personal, spre Curtea de Argeș, unde am sosit la ora 10:50.

De aici încep să pedalez pe asfalt pe cei aproximativ 30 km interminabili spre barajul Vidraru (imaginea 1), un tronson foarte circulat, de evitat pe cât posibil cu bicicleta. Motocicliștii care coboară pe transfăgărășan mă salută, cei care vin cu mașinile din spate mă țin în claxoane de avertizare. După două ore de la plecare (cu 40 minute pauză de masă la un restaurant de pe marginea șoselei) am ajuns la barajul Vidraru (imaginea 2). Puhoi de lume.

Eu îmi văd de drum. De la Casa Argeșeană mai merg câțiva kilometri pe asfalt și intru apoi în dreapta, pe forestierul care duce în Valea Vâlsanului, prin Poiana Toaca (pentru lămuriri asupra traseelor turistice din zonă vezi și traseele 70 și 71, revista Invitație în Carpați, volumul 59). La ora 15 sunt în Poiana Vâlsan (750 m), unde e lume multă (vezi imaginea 3, harta zonei, extras din ghidul Munții Făgărașului, numerele 59, 60, 61 și 67 ale revistei Invitație în Carpați). De aici traseul mi-e cunoscut și îl am pe GPS, întrucât toamna trecută - împreună cu Doru Stăiculescu, Radu Savin și Florin Mija - am avut o tentativă de a face acest circuit, în două zile. Atunci am plecat cu bicicletele din Brădet și ne-am întors de pe Vf. Picuiata (2437 m) din cauza zăpezii.

Acum pot sta liniștit în privința zăpezii, dar gândul că voi fi singur cu ciobanii și câinii lor îmi creează oarecare disconfort.

Trec de barajul de la Vâlsan (vezi harta 3), mă orientez cu GPS-ul la intersecții și urc cu greu serpentinele care mă scot la stâna Țuica, la gol alpin. Iau apă de la stână și pozez un cioban care se bărbierește într-o cocioabă improvizată din lemne și nailon (imaginea 5). Când se strâng și ceilalți ciobani mă iau la întrebări de ce sunt singur; le dau sănătate și plec mai departe, asigurându-i că mă întâlnesc cu prietenii mei puțin mai sus.



18 Lacul din apropierea traseului turistic triunghi albastru, pe Culmea Scărișoara.

La ora 20:10 sunt deja la 2020 m și cu multă bucurie trag la casa părăsită care-mi va sluji ca adăpost peste noapte (N45.52324, E024.71095). Este la marginea drumului, are acoperiș bun, fără uși și ferestre, cam murdar (imaginile 8, 9). Aici am dormit și astă-toamnă, cu prietenii mei.

Ziua 2 (luni): adăpost 1 (Izvoarele Dimei, 2022 m) - Picuiata (2437 m) - intersecție Culmea Scărișoarei - Galbena (2419 m) - Vf. Roșu (2430 m) - Vf. Moldoveanu (2544 m) - retur Culmea Scărișoara - Muntele Malița - Curmătura Malița (1822 m) - adăpost 2 (2002 m).

La ora 7:15 părăsesc adăpostul 1 și continui pe drumul forestier care se pierde după 10 minute pe culmea Jepii de Sus. Încep acum să împing bicicleta. Țin culmea prin rododendronul înflorit și la ora 9:15 sunt pe Vf. Picuiata (2437 m). De aici priveliștea este superbă, spre est (Muntele Malița), vest (Muntele Mușeteica) și nord (Vf. Moldoveanu) (imaginile 10, 11). Undeva în plan îndepărtat văd Vârfurile Lespezi și Călțun (vezi imagini în revista Invitație în Carpați, volumul 59, paginile 21-25). Vremea se menține bună. De pe vârf cobor pe bicicletă până într-o șa, la 2320 m (centrul imaginii 11); diferența de nivel de peste 100 m coborâtă în câteva minute pe bicicletă îmi produce o senzație aparte.

După aproape 3 ore de la plecare, iată-mă ajuns într-o șa, aproape de joncțiunea cu Culmea Scărișoara (vezi harta 3). Dau peste altă turmă de oi, cu doi ciobănei. Unul dintre ei intră în vorbă

cu mine, celălalt se depărtează. Câinii, la început agresivi, sunt potoliți de cioban. Îi spun acestuia care e planul meu întrucât mă întreabă ce caut acolo, dar când aude de Moldoveanu râde și se duce să îi spună și celuilalt cioban. Mă îndepărtez de ei și aud cum celălalt cioban îl întreabă de ce nu a pus câinii pe mine și să îmi ia apoi bicicleta. Cred că a zis-o în glumă, însă eu am început să împing la deal mai cu spor, în timp ce inima-mi bătea cu putere.

La ora 10:40 am ieșit pe Culmea Scărișoara (2400 m) și am luat decizia să urc pe Vf. Moldoveanu fără bagaj greu; așa că îmi ascund lucrurile sub o stâncă. Iau cu mine bicicleta, aparatul de fotografiat, niște ciocolată și pornesc spre vârf (imaginile 12-17).

După două ore de luptă în care am împins - tras - cărat bicicleta, iată-mă ajuns pe Vf. Moldoveanu. Sunt epuizat și nu îmi face plăcere că dau pe vârf de doi ciobani care îmi cer țigări sau dulciuri. Văzând că nu am, coboară și mă lasă să îmi trag sufletul în liniște. Zăbovesc pe vârf o oră. Coborârea de pe Moldoveanu până la intersecția unde mi-am ascuns lucrurile îmi ia o oră și jumătate.

Este ora 15:30 și mă îndrept spre sud, pe curbă de nivel, pe Culmea Scărișoara. Drumul este lejer însă presărat cu bolovani așa că nu pot încăleca bividiul. Traseul triunghi albastru (vezi harta 3) coboară la un moment dat la altitudinea de 2263 m și trece printr-o căldare unde se află un lac mic, rezultat din topirea zăpezii. Apa este până la genunchi și soarele mă îndeamnă la scăldat; nu rezist tentației.

Apoi împing iară la bicicletă, până lângă Vf. Valea Lungă (vezi harta 3), unde începe un drum forestier de toată frumusețea, care îmi permite să folosesc bicicleta. Trec pe lângă o casă părăsită, cu un releu lângă ea (se vedea foarte bine ieri, când urcam pe culmea paralelă), o ocolesc prin dreapta și apoi cobor pe lângă o stână aflată la câțiva metri pe partea dreaptă a drumului forestier.

Planul era ca din Curmătura Maliței (1822 m) să o iau în jos pe Valea Cernatu și să ies în localitatea Slatina. Din neatenție, însă trec de Curmătura Malița și din avânt urc pe drumul forestier spre Vf. Preotesele - Drăghina


19 Al doilea adăpost.


20 Bună dimineaţa.

(vezi harta 3), convins că de fapt încă nu am ajuns în Curmătură. Când îmi dau seama de boacănă este însă prea târziu; s-a făcut ora 19:40 și întrucât văd un adăpost (N45.50106, E024.79875) asemănător cu cel în care am petrecut prima noapte (imaginile 19, 20), hotărăsc să rămân aici. Găsesc și un izvor la 100 m pe drum, la est de el; mănânc și adorm repede.

Ziua 3 (marți): adăpost 2 (2003 m) - Curmătura Maliței (1822 m) - Cernatu - Slatina - Corbi - Domnești - Pitești.

Dimineață devreme am fost trezit de nechezat de cai în galop, care se învârteau pe lângă adăpostul meu. Se pare că și ei foloseau acel loc drept refugiu împotriva căldurii de la amiază și nu înțelegeau cine și-a permis să le calce teritoriul. Văzând că nu mă mișc au prins curaj și râdeam de ei cum își băgau capetele pe fereaste și mă adulmecau de zor.

La 6:15 am păpat ultimele provizii și am luat-o spre est, să mă conving că într-adevăr sunt pe drumul greșit. Când forestierul s-a terminat brusc știam că mă aflu lângă Vf. Drăghina și că trebuie să fac cale întoarsă până în Curmătura Maliței.

De data asta, în curmătură am observat un indicator ruginit, căzut și sprijinit pe iarbă, pe care este indicat drumul spre comuna Nucșoara. M-am lansat deci la vale din Curmătura Maliței (1822 m) pe la ora 8 a.m. și am tot coborât pe bicicletă până în Slatina (634 m), unde am ajuns la ora 10 p.m. Coborârea pe Cernatu a fost de vis, aș

repeta-o.

Deoarece nu aş fi ajuns la timp în Curtea de Argeş ca să prind personalul de la ora 23:25 spre Piteşti, m-am ambiţionat să trag tare pe bicicletă până în Piteşti şi aici să iau personalul spre Craiova. De acolo am luat un accelerat spre Petroşani, locul de unde începe traseul meu în Retezat.

Peleaga (2509 m/ Munţii Retezat)

Traseu parcurs cu bike-ul în trei zile: Lupeni - urcare pe la Câmpul lui Neag - Cheile Buţii - La Beci - cabana Buta - Şaua Plaiul Mic - Poiana Pelegii - Lacul Bucura - Vf. Peleaga - coborâre prin Şaua Pelegii - Lacul Peleaga - Poiana Păpuşii - Poiana Pelegii - drum forestier Lăpuşnicul Mare - Lacul Gura Apei - Clopotiva - Subcetate.

Ziua 4 (miercuri): Lupeni (681 m) - Uricani - Câmpu lui Neag (840 m) - Cheile Butei - La Fânaţe - La Beci (1078 m) - cabana Buta (1580 m) - Şaua Plaiul Mic (1879 m) - Poiana Pelegii.

La ora 2:42 coboram din accelerat în gara din Petroşani. De aici m-am urcat pe bicicletă şi am pedalat 20 km până în Lupeni, unde mă aştepta Dorin Anicăi, partenerul meu de tură din Retezat. Între Petroşani şi Lupeni am avut mult de furcă cu câinii maidanezi, foarte activi pe întuneric, crezându-se stăpânii şoselelor.

Am dormit totuşi câteva ore în noaptea aceea la Dorin, am păpat păstrăv cu cartofi prăjiţi, pregătiţi de el, mi-am spălat hainele; am făcut împreună cumpărăturile pentru tură şi la ora 13 eram călare amândoi pe biciclete, spre Câmpul lui Neag.

Undeva mai sus de cabana Buta (vezi harta 21, extras din ghidul Munţii Retezatului, numerele 71, 72 şi 73 ale revistei Invitaţie în Carpaţi) ne-a ajuns din urmă Răzvan Nistor, un prieten al lui Dorin, care s-a alăturat echipei. Suntem trei aşadar, hotărâţi să urcăm pe Vf. Peleaga cu bicicleta. De Dorin mă leagă o tură frumoasă de bike făcută anul trecut

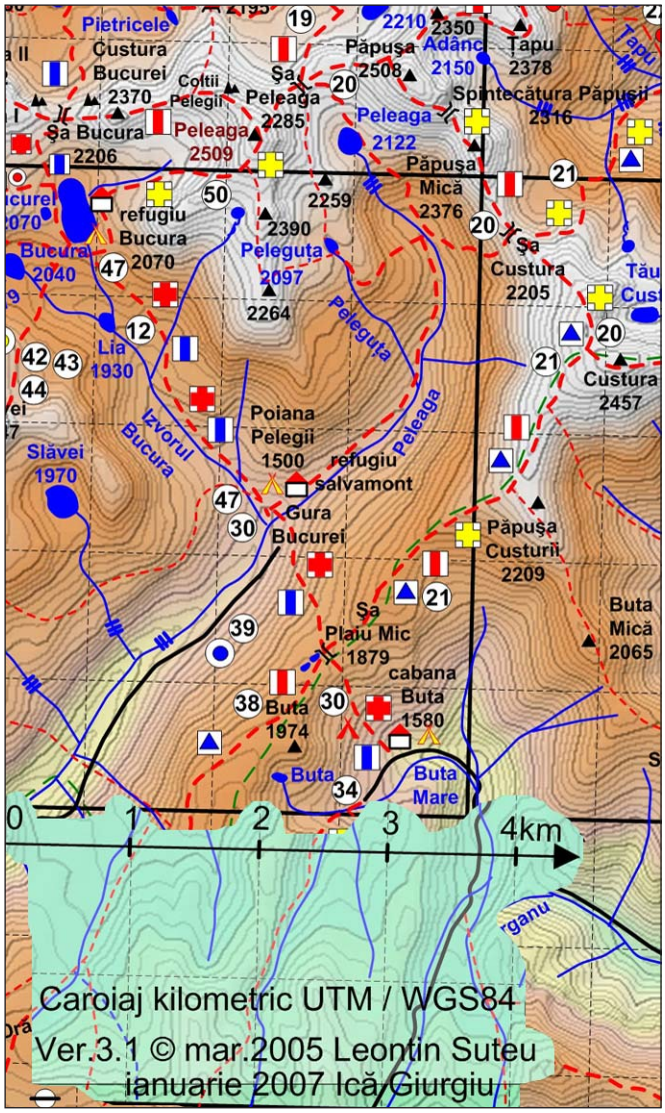

21 Harta zonei unde se află Vf. Peleaga; extras din ghidul Munţii Retezatului, numerele 71, 72 şi 73 ale revistei Invitaţie în Carpaţi; realizată de Ică Giurgiu (Bucureşti) după o variantă creată de Leontin Şuteu (Oradea).

în Parâng, şoseaua transalpină, cu urcare pe la Rânca şi traversare prin Pasul Urdele. Pe Răzvan l-am întâlnit acum şi aflu că a mai făcut o dată, singur, cu bicicleta, o parte din traseul care ni-l propusem (a urcat din Lupeni la Poiana Pelegii prin Şaua Plaiul Mic şi a coborât pe Lăpuşnic, până în Petroşani).

Ajunşi în Şaua Plaiul Mic (ora 19:20) (imaginea 23), priveliştea te lasă cu răsuflarea tăiată. La est se vede Culmea Păpuşa - Custura; la vest este Culmea Slăveiu; la nord-vest, cu dinţi de fierăstrău, creasta ce leagă Judele de Bucura 1; iar la nord tronează semeaţă Peleaga.

Aşteptăm ca soarele să apună şi apoi coborâm în Poiana Pelegii, unde eram aşteptaţi la refugiu (imaginea 24). Urmărim răsăritul de lună deasupra Şeii Plaiul Mic şi, după ce stăm puţin la foc, ne lăsăm biruiţi de somn. În noaptea de miercuri spre joi am stat la refugiul Salvamont din Poiana Pelegii. M-am simţit cu adevărat printre prieteni; oamenii de caracter nu te judecă, ei te sprijină.

Ziua 5 (joi): Poiana Pelegii - refugiul Bucura (2070 m) - Peleaga (2509 m) - Şaua Pelegii - Lacul Peleaga (2122 m) - Poiana Păpuşii - Poiana Pelegii (1500 m).

La ora 8:20 am început toţi trei să urcăm, împingând bicicletele spre refugiul de la Lacul Bucura. Aici ne-am oprit la un ceai cald şi am zăbovit puţin pentru că era ceaţă. Cum pâcla nu dădea semne că vrea să plece, am luat-o la deal şi la ora 13 ne strângeam mâinile pe Vf. Peleaga (imaginile 25-28). La coborâre ceaţa a început să se ridice şi am văzut un peisaj mirific, cu Lacul Pe-



22 Dinspre Buta, urcăm în Şaua Plaiul Mic; Răzvan Nistor la stânga, Dorin Anicăi la dreapta. În spate este Creasta Pleşa - Piule (vezi traseul 34, volumul 71 al revistei Invitaţie în Carpaţi); vârful cel mai înalt din fundal este Piule, 2081 metri.



23 Din Şaua Plaiul Mic, vedere spre est: Creasta Păpuşa - Custura. Numerotarea traseelor corespunde cu aceea din volumele 71-73 ale revistei Invitaţie în Carpaţi, ghidul Munţilor Retezat.



24 Refugiul salvamont din Poiana Pelegii.



25 În apropiere de Lacul Bucura întâlnim grupuri de cai.



26 De la Poiana Pelegii, urcuşul spre Lacul Bucura trece prin vegetaţia alpină specifică Retezatului.



27 De la refugiul de la Lacul Bucura către Vf. Peleaga, traseul turistic trece pe un teren cu aspect variat, de altitudine montană.



28 De la stânga, Răzvan, Cătălin, Dorin.



29 Coborâm de pe Vf. Peleaga spre Şaua Pelegii (vezi harta 21).



30 Lacul Peleaga, aflat sub culmea Păpuşa - Custura (în stânga), care permite accesul spre partea de est a Retezatului.



31 Lacul Peleaga, aflat sub culmea Păpuşa - Custura (în stânga), care permite accesul spre partea de est a Retezatului.

leaga străjuit de cele două Păpuși (imaginile 29-31).

În Poiana Păpușii, cei de la Salvamont Hunedoara, în colaborare cu cei de la Parcul Retezat, tăiau cu o cositoare o plantă parazit ce se înmulțise foarte mult, favorizată de resturile oilor de la stâni. Planta este un mutant al ștevie și la rândul ei favorizează existența unor musculițe mici, care înțeapă îngrozitor. La ora 16:20 eram din nou în Poiana Pelegii, hotărâți să mai amânăm cu o zi coborârea în civilizație.

Ziua 6 (vineri): Poiana Pelegii - drum forestier Valea Lăpușnicului Mare - Lacul Gura Apei - Clopotiva - Subcetate.

La ora 8:30 ne urcăm pe biciclete pentru a parcurge o coborâre de vis, Valea Lăpușnicului. Va urma imediat, de la barajul Gura Apei, încă o coborâre fulger, de data asta pe asfalt, până în Clopotiva.

La Clopotiva sunt clătite renumite, cu brânză dulce, pe care nu le puteam rata; apoi pornim în șir indian, în plasa lui Răzvan, pentru a prinde trenul din Subcetate. Colegii mei au coborât în Petroșani, eu a trebuit să îndur încă câteva ore bune de mers până în București, unde am ajuns la ora 21:20, la timp pentru a mă pregăti de tura din Bucegi, din ziua următoare.

Omu (2505 m/ Munţii Bucegi)

Ziua 7 (sâmbătă): Sinaia - cabana Cuibul Dorului - Șaua Dichiu - Șaua Lăptici - Plaiul lui Păcală - cabana Babele - Vf. Omu (2505 m).

Tura fiind în weekend a trezit interesul mai multor prieteni. Dimineață, în rapidul spre Sinaia am urcat patru bicicliști: Sigrid Martin, Lucian Mărculescu, Victor Dinu și cu mine. Aveam ca scop comun urcarea pe bicicletă din Sinaia până la Vf. Omu, prin Șaua Dichiului (vezi harta 32, extras din ghidul

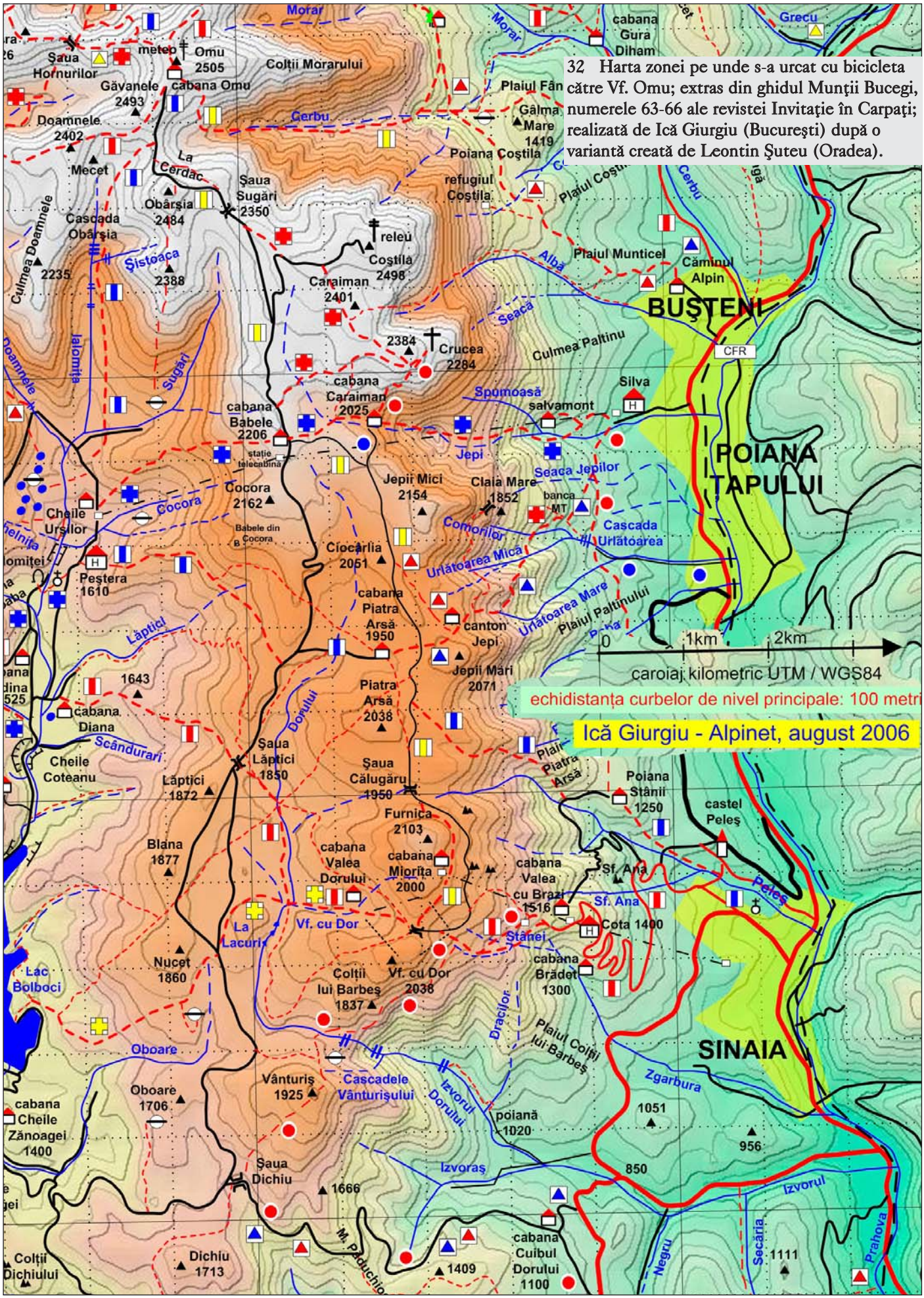

32 Harta zonei pe unde s-a urcat cu bicicleta către Vf. Omu; extras din ghidul Munţii Bucegi, numerele 63-66 ale revistei Invitaţie în Carpaţi; realizată de Ică Giurgiu (Bucureşti) după o variantă creată de Leontin Şuteu (Oradea).



33 Urcuşul spre Şaua Dichiu - pe drumul auto care începe de la cabana Cuibul Dorului - deschide accesul spre partea de sud-est a Bucegilor, interesantă din punct de vedere turistic şi peisagistic în toate cele patru anotimpuri.



34 Acele/ Colţii Morarului, văzute de pe traseul turistic Babele - Omu. Parcurgerea lor este descrisă în numărul 76 al revistei Invitaţie în Carpaţi.



35 Pe poteca de vară de sub Cerdac, pe partea de nord a Muntelui Obârşia.

36 Am trecut de Cerdac şi am lăsat în spate Muntele Obârşia.





37 Din acelaşi loc ca în imaginea 36, urcăm spre Vf. Găvanele.



38 Din dreptul Vf. Găvanele privim Muntele şi releul Coştila.

39 Echipa noastră, la baza Vf. Omu.



Munţii Bucegi, numerele 63-66 ale revistei Invitaţie în Carpaţi). La ora 17:40 eram cu toţii ajunşi la cabana Omu iar a doua zi am coborât, din păcate, tot pe unde am urcat (imaginile 33-41). Coborârea a fost frumoasă, însă s-a soldat cu câteva accidentări ale coechipierilor, care din fericire sunt minore.

S-a încheiat aşadar o săptămână plină de bicicletă, însă cheful de ea în loc să dispară parcă acum a început cu adevărat.



40 Pornim spre poalele munţilor; în stânga, sus, cabana Omu şi în spatele ei Vf. Omu.

41 Ne apropiem de şaua care separă Valea Cerbului (stânga) de Valea Obârşia Ialomiţei (dreapta).



Creasta estică a Parângului

text:
Dinu BOGHEZ
(Râmnicu Vâlcea)
fotografii: Floriana BOGHEZ

starea turistică a crestei vestice a masivului o găsiţi expusă în articolul lui Radu Hera din numărul 75 al revistei noastre

Doream să văd cum a evoluat staţiunea Rânca şi apoi să străbat partea estică a Parângului, din Şaua Dengheru şi până în Curmătura Olteţului. Plec la drum cu Floriana, fiica mea.

Am ajuns la Rânca şi am fost uimit de ceea ce vedeam; nu am rămas încântat. Acolo unde altădată erau doar plaiuri întinse, străjuite de păduri de brad, am văzut doar case, care de care mai sofisticate. Unele erau concepute în ambianţa locurilor şi trădau dorinţa de a se înfrăţi cu muntele. Altele erau departe de a sfinţi locul. Şi casele continuă să se ridice, una după alta, până sub abruptul Păpuşii. Cine ştie dacă vreo iarnă grea nu va aduce până aici, unde se înalţă ultimele vile, vreun val de zăpadă devastator! Am fost însă mulţumit de posibilitatea de cazare confortabilă, cu privelişti către înălţimile Mohorului (nord-vest) şi mai ales Păpuşii (nord), pe care de abia aşteptam să urcăm.

Iată-ne pe drumul viermuit de învălmăşeala şantierelor. Scăpăm de mirosul de var şi beton şi începem să suim plaiul străbătut de serpentinele vechiului drum alpin, altfel categorisit drept drum naţional (imaginea 1) (harta 6, extras cu completări din lucrarea lui Nae Popescu, Parâng, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1986). Tăiem curbele şi, pe nesimţite, forfota şantierului rămâne în urmă. În faţă doar panta aspră a muntelui şi undeva în locul în care parcă panta devine şi mai aspră, prinde contur un acoperiş roşu (imaginile 2 şi 5). Trecem pe lângă izvor, cât a mai rămas necaptat, apoi ajungem la adăpostul văzut încă de jos. Scrie pe el "refugiu creştinesc"; în afara icoanelor încă bine păstrate, poate fi deosebit de util adăpostirii în cazul furtunilor cu descărcări electrice de pe aici, mai ales că are şi centură de împământare!

Parcă de aici încolo panta devine mai aspră şi muntele din ce în ce mai pietros. Bucăţi mari de stâncă şi grohotişul stăpânesc locurile. Printre ele, florile anotimpului şi-au făcut loc; tufe de rododendron, genţiene risipite printre florile roşii şi clopoţei pitici de stâncă, deşi (imaginile 3 şi 4). Când ajungem pe

1 Vf. Păpuşa, văzut din staţiunea Rânca.





3 Genţiene pe pantele Vf. Păpuşa.



4 Clopoţei pitici de stâncă sub Vf. Păpuşa.



5 Vf. Păpuşa (2136 m) şi refugiul creştinesc.



2 Refugiul creştinesc de sub Vf. Păpuşa.

vârf, a trecut 1½ oră de când am părăsit hotelul. Am scăpat de ploaie, dar Mohorul (vezi harta) - barometrul zonei, este tot mohorât şi avem şanse mari ca până la întoarcere să facem cunoştinţă cu ploaia, mai ales că alegem să umblăm pe toată creasta Păpuşii şi apoi să coborâm pe lângă o limbă mare de zăpadă, până la drumul alpin. Până la urmă doar câţiva stropi mărunţi ajung la noi şi ne întoarcem cu bine la hotel.

Ne trezim cu noptea în cap. Cerul are şanse să se însenineze şi Mohorul pare luminat. Până a nu da soarele peste creste, iată-ne la drum. În timp ce soarele începea să lumineze creasta Mohorului (imaginea 7), ajungem la ramificaţia drumului spre Curmătura Olteţului, aproape de Şaua Dengheru (vezi harta 6). Tot sperăm că dacă dăm creasta, s-o potoli vântul. Într-o adâncitură, acolo unde un troian de zăpadă compactă se topeşte formând un fel de lac adânc şi chiar mare, ne oprim pentru câtăva vreme, sperând să găsim un loc adăpostit de vânt. E frig în dimineaţa asta; parcă ne pare rău că nu ne-am pus mănuşile. Până aici au trecut 2 ore de când am plecat. Nu găsim loc de adăpost şi pornim mai departe.

De aici încolo drumul este clar şi chiar folosit de maşini. Stâna din Căldarea Dengherului, nu se vede, dar trebuie să fie pe aproape. În adâncul căldării zărim totuşi un ţarc de oi şi chiar vreo

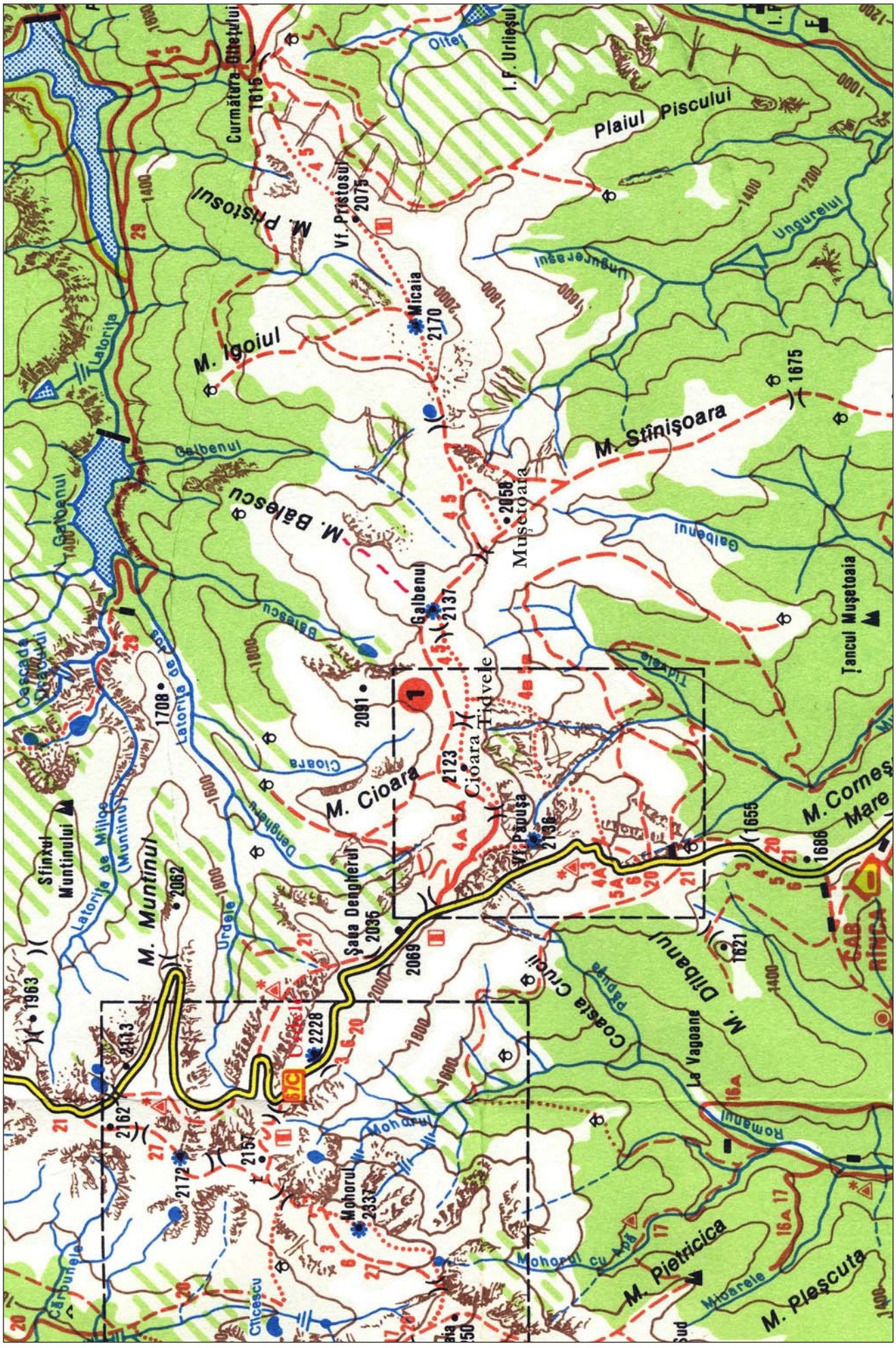

6 Harta crestei de est a Parângului; extras cu completări din lucrarea lui Nae Popescu, Parâng, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1986.

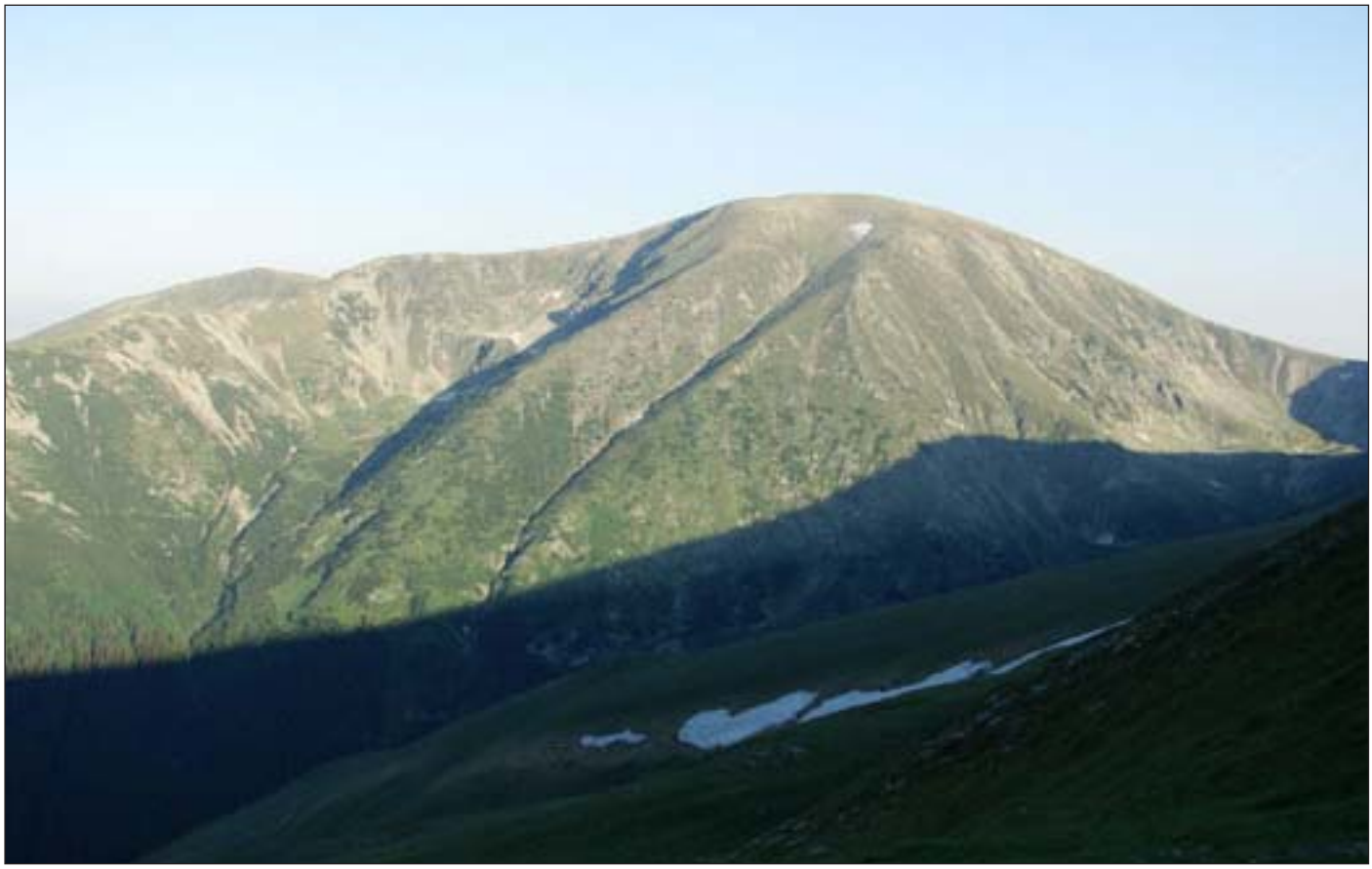

7 Vf. Mohoru (2337 m), barometrul natural al Parângului.

8 Din Şaua Tidvele, de la est de Vf. Păpuşa, vedem staţiunea Rânca.



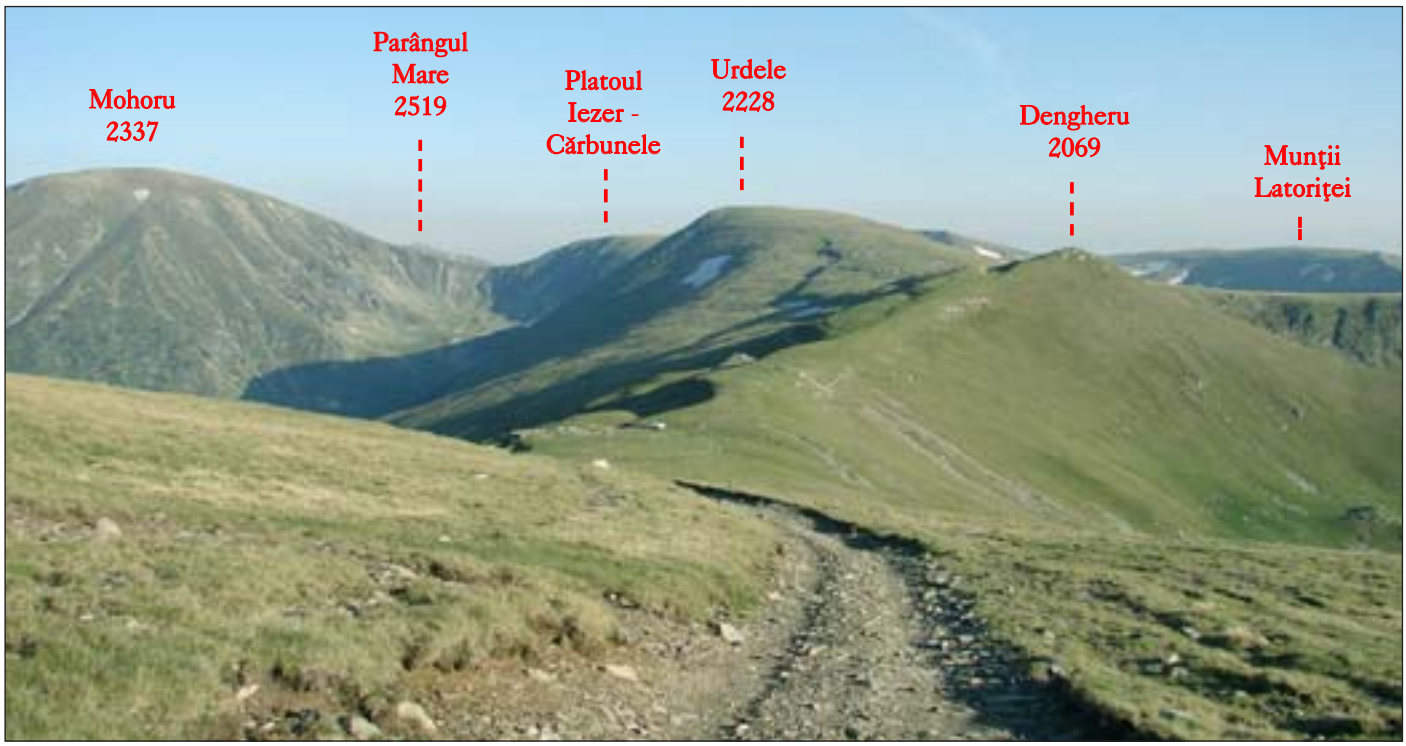

9 Drumul de creastă pe sub Vf. Cioara (2123 m).

două ochiuri de apă. Pornim mai departe, depăşim Vârful Cioara - 2133 m, ajungem în Şaua Tidvele şi, pentru că prea suntem aproape de creastă, ne abatem până acolo să mai privim o dată îngrămădirea de case din staţiunea Rânca (imaginea 8).

De aici încolo drumul face o mare curbă spre dreapta, urcând pe nesimţite panta Vârfului Galbenu - 2137 m, de care de altfel suntem foarte aproape. Doar câţiva metri ne despart de momâia de pe vârful acestuia. Suntem în cel mai înalt punct de până acum şi o privire către marile înălţimi ale Parângului (către vest, imaginea 10), de care pe nesimţite ne îndepărtăm, merită o clipă de atenţie. Marele Mohor, barometrul întregului Parâng şi al celorlalţi munţi din preajmă, închide orizontul. Desupra lui vedem piramida Parângului Mare (2519

10 De pe Vf. Galbenu (2137 m) privim către vestul Munţilor Parâng.





11 Lacul Singuratic, aflat la nord de Vf. Galbenu.

m) şi mult mai în spate pe cea a Cârjei. Panglica drumului alpin urcă în serpentine multe către Vârful Urdelor. Din apropiaţii Munţi ai Latoriţei (la nord de noi), cărora le vedem întrega creastă înaltă, Vârful Muntinul este cel mai apropiat. Adâncile văi ale Urdelor, Muntinului şi Latoriţei pot fi urmărite până aproape de contopire. Peste Munţii Latoriţei sunt cei ai Lotrului, care îşi arată vârfurile înalte: de la cel estic al Balindrului, ascuţit, până la cele ale Ştefleştilor şi Cristeştilor. Apoi, mai depărtaţii Munţi ai Şureanului, din care mai vizibil este Vârful lui Pătru. Panorama alpină este copleşitoare.

Noi umblăm acum cu ochii după Lacul Singuratic, pe care nu l-am văzut niciodată când am trecut pe aici şi doar ştim de pe harta pe care o avem că în Căldarea Galbenului trebuie să fie. Floriana îl zăreşte prima (imaginea 11). Scoate un strigăt de bucurie, nici nu stă mult pe gânduri şi coboară spre el. Iezerul are vreo 20 m diametru şi 0,5-1 m adâncime, ascuns între jnepeni, adăpostit de un bord stâncos.

Depăşim apoi Vârful Galbenu. Este potecă ce coboară pe Muchia Bălescu, apoi de-a lungul pârâului, care ajunge în marele golf al Lacului Galbenu şi care înainte de a intra în pădurea de brad are pe stânga stâna cu acelaşi nume.

Când depăşim Galbenu, în toată măreţia lui apare Vârful Micaia (vezi harta 6), imens. Poteca face o curbă accentuată spre dreapta şi fără să ajungă pe Vârful Muşetoaia (2058 m) începe să coboare spre Şaua Muşetoaia/ Micaia. De pe coasta acestui vârf privim adâncul Şeii Muşetoaia, cu cele câteva ochiuri de apă, mai mult bălţi, după care începe urcuşul prelung către vârf. În şa suntem la 1950 m, cea mai de jos altitudine de până acum. Are şaua aceasta o creastă presărată cu stânci, caracteristică acestor locuri; şi se află deasupra interesantei Căldări Micaia. Pe dreapta căldării, cum privim spre vale, se află un bordei ciobănesc şi o potecă pe coasta muntelui care coboară până la stâna acestor locuri, Igoiu. Creasta care coboară din Vf. Micaia spre Valea Latoriţei are ceva



12 Privire de pe versantul nordic al Vârfului Muşetoaia (2058 m). Se văd: Şaua Micaia, cu lacul nival; versantul vestic al Vârfului Micaia şi Vârful Micaia (2170 m). În stânga se dezvoltă căldarea nordică a Micaiei.

mai jos un vârf, cel al Igoiului, de 1923 m. Sub șa se mai află ruinele vechiului bordei de sterpe și valea însăși poate fi un interesant loc de cercetat, în care izvoare stau ascunse printre borduri stâncoase și tufe de jnepeni.

Avem aici un moment de odihnă, în preajma ciobanului care ne-a protejat de câinii turmei, destul de fioroși. S-au scurs 5½ ore de când am părăsit Rânca și dacă nu ne-am fi abătut până la Iezerul Singuratic am fi ajuns mai repede.

În față ne stă urcușul prelung al Micăii. Suim panta aspră a muntelui, învingând în ¾ oră diferența de nivel de circa 200 m. Când ajungem pe platoul vârfului, constatăm că piscul se află mai pe stânga, unde abătându-ne, avem priveliști largi asupra lanțului înalt al Munților Latoriței și Lotrului. O ultimă privire în urmă, spre înălțimile Parângului, lângă care am fost atât de aproape și începem coborârea spre Curmătura Oltețului.

Ajungem repede pe Vârful Pristos - 2075 m, după care coborîrea este mai accentuată. Din Pristos admirăm muchia sudică, neverosimil de joasă, cu pajiști înverzite, a Piscului Boierului, ce se adâncește în pădurea de brad. Drumul de coborîre are aici o inflexiune de circa 90°. Marcajul apare arareori și numai pe pietre înfipte în pământ. Chiar dacă semnul a dispărut de mult, trebuie să urmărim lespezile ridicate pe plai. Poteca se abate pe partea estică a plaiului și intră repede între brazi pitici și tufe de ienupăr. Este aici locul tufelor de rododendron, care la timpul potrivit înroșesc muntele. Putem să urmărim muchia muntelui, fără marcaj, până la un vârf cu câteva stânci pe el, de unde coborârea se face spre dreapta, pe scocuri înierbate, printre brazi, urmărind poteca turmelor ce urcă la păşunat, până în Curmătura Olteţului, acolo unde drumul alpin schimbă versantul muntelui. Aici se sfârșesc circa 7-7½ ore de când am părăsit Rânca.

Dincolo de Curmătura Olteţului încep Munţii Căpăţânii, cu alte locuri



13 Căldarea Micaia, văzută din vestul Vârfului Micaia.

minunate. Noi am ales să coborâm către Lacul Petrimanu, spre nord, până la care facem circa 1 oră şi acolo găsim loc de odihnă la motelul Tudor.

Căldarea Micaia

Din Vârful Micaia, coborând către Şaua Muşetoaia, zărim pe versantul nordic ascunzişurile unei căldări interesante. O îngrămădire de stânci - aranjate în muchii multe, despărţite de canioane minuscule, decorate cu tufe de jneapăn - atrage privirile. Aici, în decorul alpin dăruit generos de natură, se ascund bordeie ciobăneşti şi poteci pe care merită să le cunoşti.

Din Şaua Muşetoaia putem pătrunde în interiorul căldării. După cum tot aşa putem ajunge aici venind dinspre Curmătura Olteţului. În Curmătura Olteţului, la 1615 m, un drum auto accesibil mai tuturor maşinilor, străbate cununa munţilor, venind dinspre Valea Latoriţei şi coborând spre Valea Olteţului şi Polovragi. Sus, în curmătură, suntem la graniţa dintre Munţii Căpăţânii (est) şi cei ai Parângului (vest). Marcaje către Vârful Micaia mai sunt, pentru că au mai fost refăcute, dar cele dinspre Munţii Căpăţânii au dispărut.

Spre Micaia, către dreapta - pe plai şi printre brazi pitici şi tufe de ienupăr - putem urca şi direct prin văiuga ce se deschide frontal către creastă, fără marcaj, până la un vârf ornat cu stâncării, de unde spre stânga, pe creastă, ajungem în traseul marcat (dungă roşie, aplicată pe pietre ridicate din pajişte).

Din Curmătură, în loc să intrăm pe marcajul dungă roşie urcând pe plai către creasta Micăii, apucăm pe drumul de tractor, spre dreapta, pe coasta muntelui, către stâna din Igoiu. Drumul se desfăşoară ascendent, până sub vechea stână din Igoiu. Acolo drumul se opreşte şi pentru a continua trebuie să învingem un prag acoperit de brazi. O dată depăşit pragul, suntem aproape de stână, rar utilizată, sau poate chiar părăsită. Aşa am găsit-o de fiecare dată când am trecut pe acolo.

Nu ne mai rămâne decât să urmărim poteca, în spatele stânei, ascendentă, la început acoperită de vegetaţie caracteristică, până când depăşim pădurea de brad. Suntem pe versantul estic al căldării, pe coasta Micăii, iar dincolo de aceasta, pe versantul sudic al muntelui, se află stâna din Micaia, care-şi trimite turmele până spre coastele vârfului cel mare. Prin aceste locuri s-au petrecut schimbări brutale, datorate tăierilor de pădure, aşa încât se pot afla şi alte modalităţi de pătrundere în căldare.

Pe coasta vestică a Micăii, către Şaua Muşetoaia, se află un bordei de mioare, activ încă şi un altul, doborât de timp, chiar sub şaua amintită. Am pătruns aici într-o lume deosebită, în care bordurile stâncoase, jnepenişul, izvoarele şi creasta înaltă de deasupra noastră dau locului înfăţişarea adevărată a Parângului, pe care ne-am fi aşteptat să o vedem de abia în partea lui centrală. Firişoarele de văiugi sunt bordate cu hornuri despărţitoare, care urcă până spre plai. În partea vestică a căldării se află Muchia Galbenului şi mai departe Piciorul Bălescului.

Deasupra căldării, spre est, se află impunătorul Vârf Micaia, de 2170 m (imaginea 12). Vârful Igoiului, născut din Piciorul Micăii, se înalţă pe versantul estic al căldării, către nord, la 1923 m. Firişoare de apă şi deopotrivă de poteci ştiute doar de ciobani bătrâni, străbat căldarea. Sus, în Şaua Muşetoaia, aflăm un lăcuţ mai mare şi alte două mai micuţe, de origine nivală, care spre sfârşitul verilor secetoase seacă cu desăvârşire.

Tot în căldarea aceasta ajunge o



14 Bujor de munte, sub Vf. Pristos (2075 m).

veche potecă de mioare, venind dinspre Vârful Pristos (vezi harta), pisc aflat în drumul marcat către Vârful Micaia. Străbate valea Pârâului Pristos şi o vedem urcând pe celălalt versant, după care coboară spre stâna din Igoiu. Din Şaua Muşetoaia, spre sud, un drum alpin îl vedem încolăcindu-se mai întâi pe creasta muntelui, apoi coborând spre vale, de unde ajunge după 5-6 ore tocmai la Baia de Fier.

Dacă ar fi să continuăm pe drumul de tractor, amintit la început, fără să urcăm pragul dintre brazi, curând am începe să coborâm. Drumul intră pe firul Văii Igoiului şi coboară din ce în ce mai pronunţat, până se înfundă înainte de Valea Latoriţei, ajungând într-o strânsoare stâncoasă. Aici pârâul face adevărate chei, foarte scurte însă. Pentru a ajunge în drumul de pe Valea Latoriţei ne alegem cea mai convenabilă parte a vreunuia dintre maluri, mai curând pe cea de pe dreapta geografic, coborând cu atenţie. Am ajuns pe Valea Latoriţei, nu departe de coada Lacului Petrimanu. Circa 3 km în avalul drumului trecem pe lângă tumultul Pârâului Hoampa şi ajungem la motelul Tudor, unde găsim toate facilităţile unei aşezări turistice. Nu cu mult mai jos, găsim casa şcolară şi un canton silvic. S-ar putea şi aici să primim găzduire.

Alte articole din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Parâng:
Marcaje mincinoase, nr. 70, paginile 3-4;
Parâng, starea la zi a marcajelor, nr. 74, paginile 3-19;
Peşteri din Munţii Parâng, nr. 74, paginile 19-31;
Creasta Parângului, iarna, de la Rusu la Rânca, nr. 75, paginile 3-14;
Din Valea Roşiile pe Vârful Parâng, nr. 77, paginile 3-14.



Marcaj nou spre Vf. Parâng





Semnalam, în numărul 70 al revistei noastre, la paginile 3-4, starea necorespunzătoare a unor marcaje din Defileul Jiului.

Am avut drum iarăşi pe la debutul traseului punct roşu şi am constatat (imaginile 1 şi 2) că Salvamont Gorj a renunţat la acest traseu; este foarte bine, pentru că - deşi parcursul este frumos - nu este normal să promovezi ca marcat un traseu care nu beneficiază corespunzător de acest atribut.

În schimb, o nouă săgeată anunţă acum existenţa marcajului triunghi roşu. Nu am avut timp, din păcate, să urmăm noul semn şi să vedem dacă el este util aplicat.

Ică Giugiu (Bucureşti)

Cățărare la Falcău

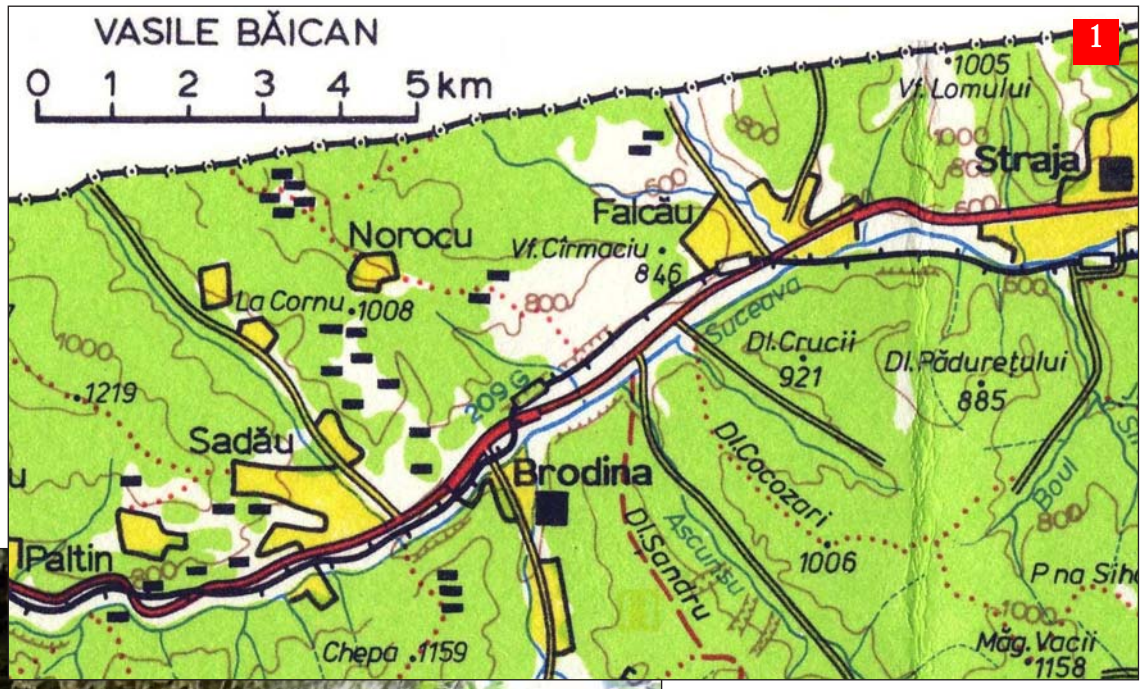

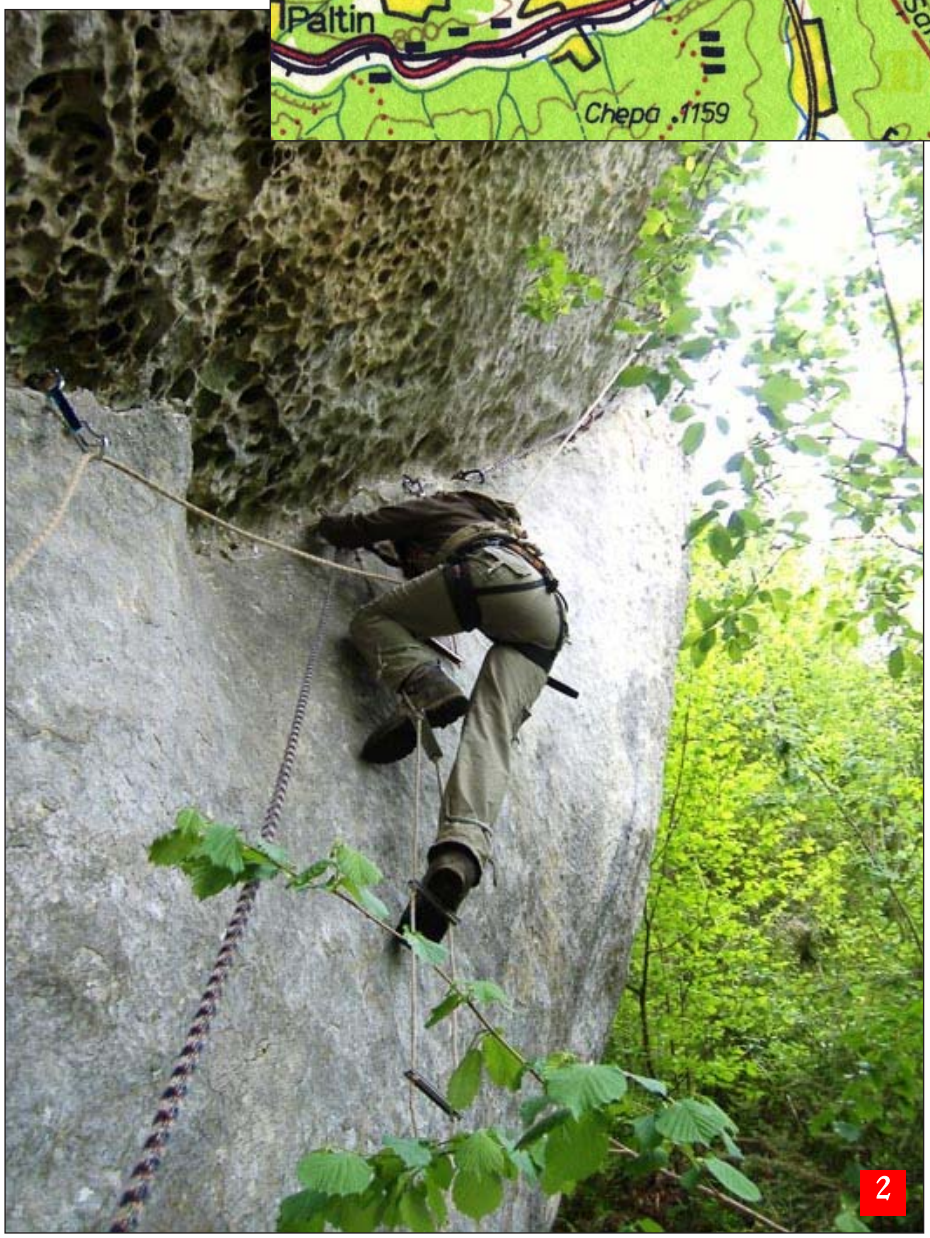

Vasile BOUARU (Rădăuţi)

Munţii din împrejurimile satului Falcău, sat despre care am povestit şi în numărul 76 al revistei, ascund multe lucruri interesante care merită să fie cunoscute şi vizitate. Un astfel de loc l-am descoperit în imediata vecinătate a satului.

Pornim acum din gara Falcău (harta 1, extras din planul publicat în lucrarea autorilor Nicolae Barbu, Liviu Ionesi - Obcinele Bucovinei - Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1987) de unde ne îndreptăm, de-a lungul căii ferate, spre următorul sat, Brodina.

După circa 15 minute, timp în care depăşim mai multe case, calea ferată trece pe sub un mic deal, aflat pe partea dreaptă în sensul de mers. Pe harta 1

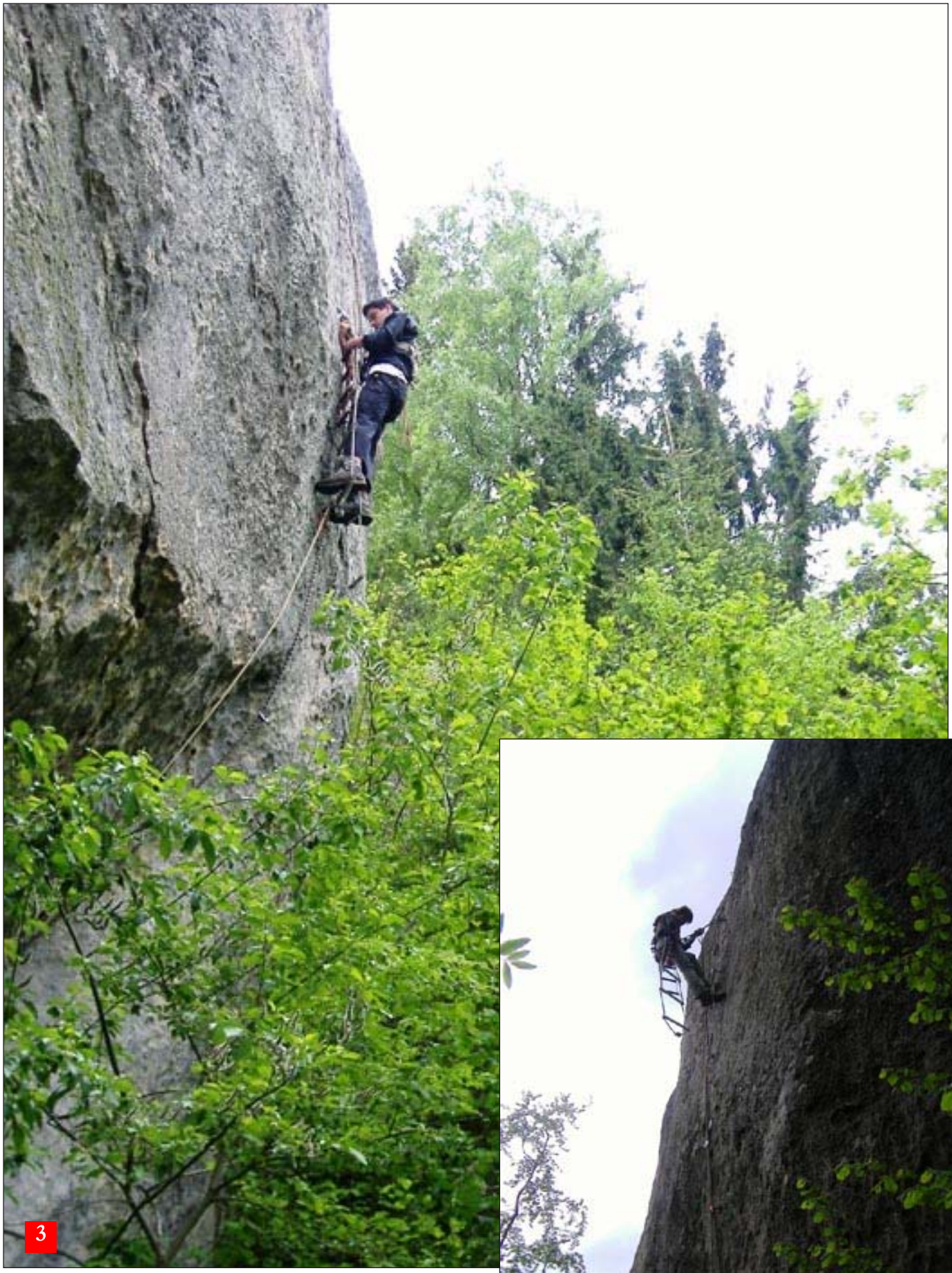

3

4



este trecut acolo Vârful Cârmaciu, cu 846 metri altitudine. Chiar la poalele acestui deal se află un gard care are şi câteva locuri de trecere. Porţiunea împădurită nu e aşa de lungă, ea fiind urmată de o porţiune despădurită ce se întinde până la Brodina. În schimb pădurea urcă până în vârful dealului şi se continuă şi pe partea cealaltă faţă de vârf.

Depăşim gardul şi ne înscriem într-un urcuş destul de abrupt, aflat aproape de ieşirea înspre porţiunea despădurită. Pădurea este plină de vegetaţie abundentă. Vom întâlni încă de la poale câteva stânci de dimensiuni reduse, circa 3 metri, din gresie calcaroasă. Vom urca pe lângă aceste stânci circa 5 minute, timp în care vom întâlni şi alte stânci, din ce în ce mai mari şi ne vom opri la una care se impune în faţa celorlalte prin mărime.

Privirea ne-a fost atrasă, pe lângă frumoasa surplombă, de faptul că este şi pitonată. Nu am aflat cine a bătut pitoanele dar se vede că sunt destul de vechi. Ne-am gândit să facem şi noi traseul, căţărându-ne pe această frumoasă stâncă. Am numărat 16 pitoane, dintre care primele 10 sunt cu inel şi 6 sunt cu expansiune. Pentru parcurgerea traseului este nevoie de scărițe şi de două corzi deoarece el începe (foto 2) sub o surplombă şi continuă pe un perete vertical (foto 3), fără prize. Lungimea traseului este de aproape 20 m şi este singurul din acea zonă care are pitoane.

Am parcurs traseul în circa 50 minute, mai grea fiind ieşirea (foto 4) deoarece locul de regrupare din vârful stâncii este foarte îngust şi lipsit de prize, gresia fiind aici destul de netedă. Coborârea se face pe o mică creastă care duce spre pădure, lipsită de dificultăţi tehnice dar totuşi destul de ascuţită.

Dacă urcăm mai departe prin pădure vom mai întâlni şi alte stânci interesante, apa săpând în ele formele cele mai neobişnuite. Nu sunt stânci impresionante prin înălţime dar au numeroase surplombe, găuri de diferite dimensiuni, fisuri şi grote ciudate ca formă. Şi priveliştea care ni se oferă de pe unele dintre ele este impresionantă. Se vede toată zona spre Brodina, cu Vârful Chepa (1159 m) (foto 5) care domină orizontul sud-vestic.

Au participat: Ada Micloş, Anca Cărşmariu, Helga Tonenchi, Cristi Schipor şi Vasile Bouaru.

Alte materiale din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Obcina Mare:

Traseul Constantin Simota, nr. 54, paginile 50-52;
Peştera de la Ciumârna, nr. 69, paginile 33-35;
Grota cu păienjeni, nr. 75, paginile 47-49;
Gresii spectaculoase pe Ascuncelu, nr. 76, paginile 61-65;
Singurul lac din masiv, nr. 79, paginile 58-60.

Piscurile Zimbroslavele

text şi imagini:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

20 mai 2007, cu Ionică Pop. Ieşim din DN 18, după Pasul Prislop (vezi hărţile 1 şi 2) (harta 1, extras din **Judeţul Maramureş, hartă turistică**, editată de Oficiul Judeţean de Turism Maramureş) (harta 2, extras cu actualizări din **harta turistică Munţii Rodnei**, autori Dănuţ Călin, Ştefan Buia, Editura JIF, Bucureşti, 1994), înainte de localitatea Şesuri, cotind stânga câteva sute de metri, în amontele V. Şesuri şi la 21,30 suntem ajunşi în curtea frumoasei cabane silvice (175 km din Baia Mare). Sincere mulţumiri inginerului Boboşan, veche cunoştinţă încă de pe vremea când Rezervaţia ştiinţifică Pietrosul Rodnei chiar era şi arăta ca atare iar a întâlni capre negre şi marmote în golul alpin nu era o năzdrăvănie. Un pătrat roşu/ alb plasat în faţa cabanei indică limita nordestică a Parcului Munţii Maramureşului. Muncitorii habar n-au ce semnifică doar că a fost realizat în mai multe locuri de către nişte amenajişti.

La 6,50 pornim în amontele V. Şe-

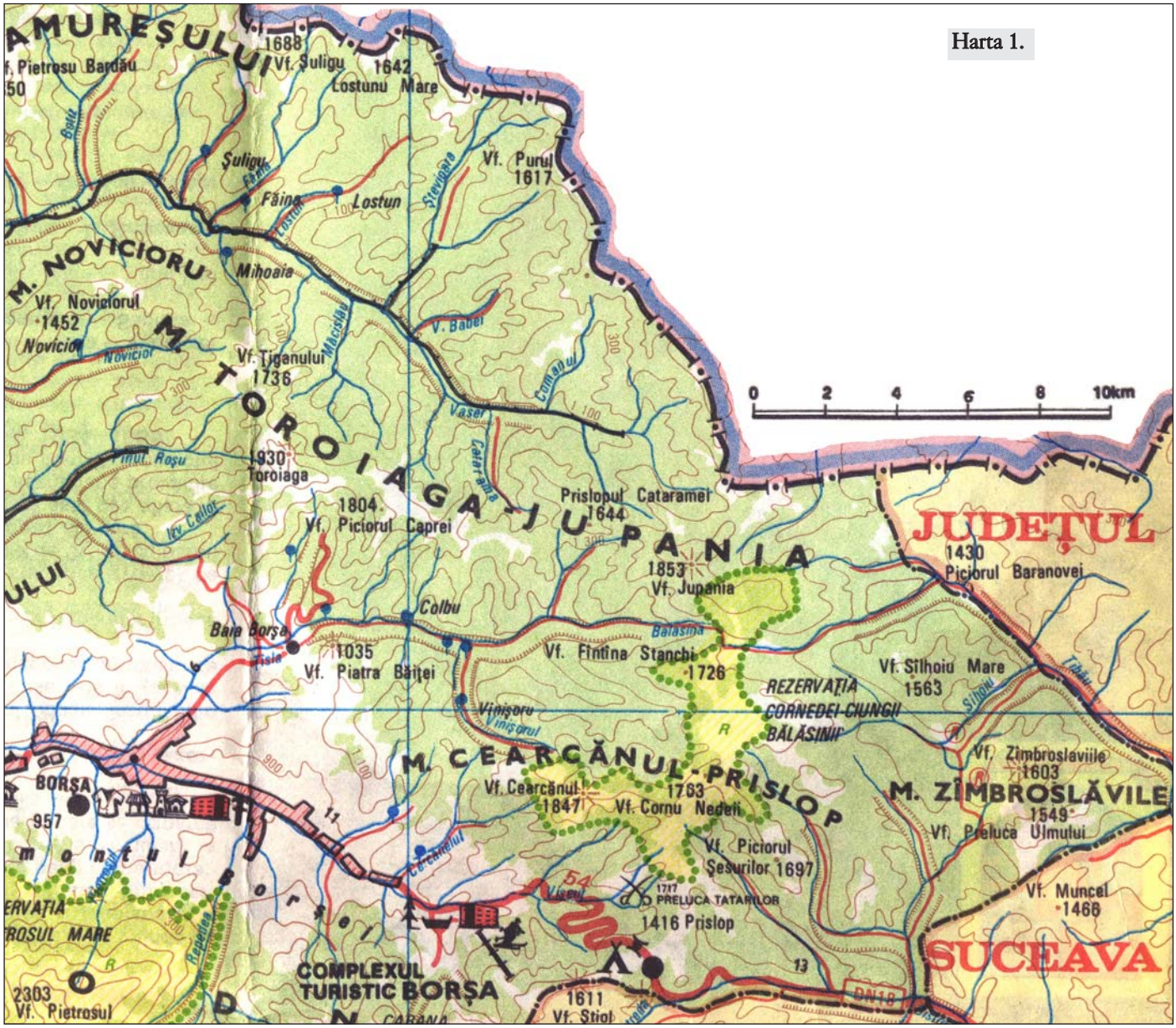

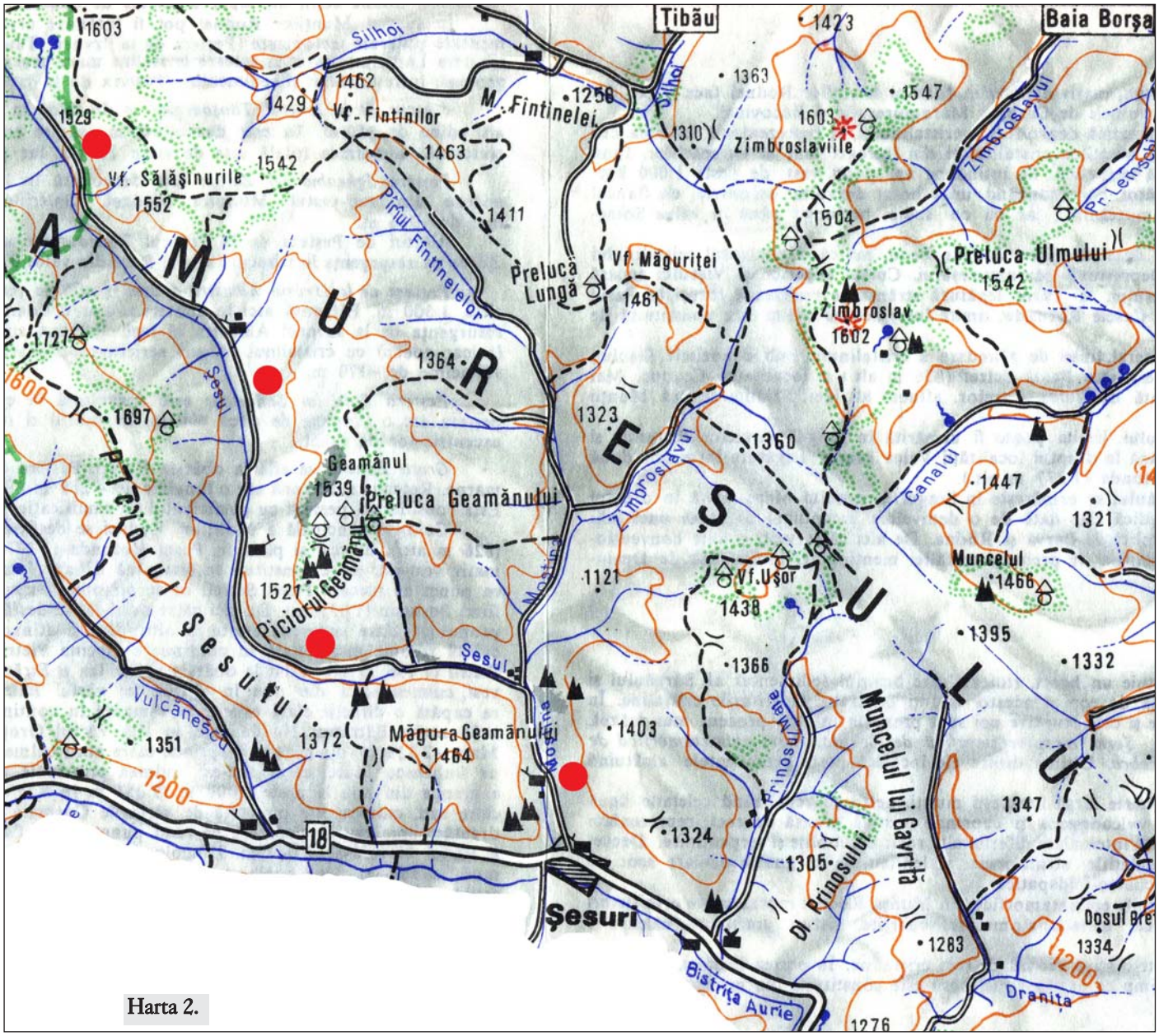

Harta 2.

suri, aproximativ 3,8 km, pe un drum autoforestier din ce în ce mai desfundat. Cotim dreapta în dreptul Pietrei Şesuri, o stâncărie calcaroasă semeaţă din stânga carierei. Până aici marcajul pătrat alb/roşu al limitei de est a Parcului Munţii Maramureşului ne-a acompaniat împreună cu cel turistic, punct roşu, ce suie spre Fântâna Stanchii, în creasta principală (4½-5 ore de mers, vreo 13-15 km, conform lui Ionică Pop).

De aici continuăm la dreapta, în amontele V. Fântânele, egală ca debit/mărime cu V. Şesuri ce-i afluieşte din stânga. Încep să apară versanţii vast defrişaţi, unii consecutiv furtunilor şi doborâturilor de vânt. Pădurile aparţin aici composesoratelor din Borşa, ocolului silvic privat. Păraiele-şi fac albie de-a lungul carosabilului, spălând, deteriorând. Un izbuc minunat apare la stânga.

La ora 7,10 ne punem rucsacii, pornind în amontele V. Măguriţii, cu albia săpată-n marne; scurtcircuităm o mare voltă a drumului forestier luând-o pe-o urmă de TAF, dăm de balega unui urs, apoi ajungem într-o şa. Drumul autoforestier continuă înainte dar noi o vom lua la dreapta prin molidişul de 25-35 de ani, tăiat de un culoar de TAF. Versanţi beliţi (uneori cu ramurile şi cetina înşiruite în lungi coarde, ceea ce este de apreciat), culmi denudate în jur.

Drumul suie accentuat, în dreapta rămâne o zonă dezrădăcinată parţial de furtună, rasă apoi cu drujba, buştenii extraşi iar cioatele corect decojite pentru a diminua răspândirea dăunătorilor. S-a făcut 7,45 iar soarele sparge negurile în feerii de lumină. Intrăm în molidişul tânăr (remarcând o scară de lemn cu care drujbaşul a curăţat ramurile inferioare, mai ales ale arborilor apropiaţi drumului) ce ne va scoate în pajiştea alpină aurită de mii de inflorescenţe de calcea calului. Privind în urmă, spre sud, începem să deslușim culmile dantelat înzăpezite ale Munţilor Rodnei dar negurile încă sunt prezente (imaginea 3).

Apar amenajări genistice defensive, tranşee, lăcaşuri de tragere, pâlnii rotunde, înierbate. Primule (imaginea 7.1). O stână în dreapta culmii pe care ne aflăm, legând de la nord spre sud Zimbroslava Mare de Zimbroslava Mică, primul cu punct trigonometric de lemn şi bornă topo, al doilea cu o cruce de lemn şi o inconfundabilă stâncărie calcaroasă spre vest nord-vest. (Veţi observa că între cele două hărţi şi text există



3 Creasta Munţilor Rodnei versantul nordic, de la est (stânga) la vest, văzută din Munţii Maramureşului.



7 Urcuşul spre Vf. Zimbroslava Mică.



7.1 Primule pe versantul de vest nord-vest al Vf. Zimbroslava Mică.

8 Pe Vf. Zimbroslava Mică. În fundal, zona Bălăsina - Jupania.





8.1 De pe Vf. Zimbroslava Mică vedem Măgura Ţibăului.



9 De pe Vf. Zimbroslava Mică vedem, în fundal, Zimbroslava Mare.



10 Versantul sudic al Zimbroslavei Mari.

mai multe diferențe de toponimie și nu numai; cum munții noștri sunt puțin cunoscuți din punct de vedere turistic, în ciuda acestor deosebiri de toponimie articolul de față reprezintă deocamdată o informație esențială în cunoașterea acestui perimetru montan. - nota redacției)

La sud, Măgura Geamănului (1463 m), cu o rectangulară pajiște-n creștetul înconjurat de molidiș; la vest este Vf. Geamănului (1539 m), cu întins gol alpin. Suim spre un vârfuleț cu cruce, tranșee și lăcașe de tragere invadate de primule rouate, Vf. Zimbroslava Mare situându-se la nord-est, relativ aproape, accesibil pe versantul cu molidiș spart de un culoar blocat parțial de recente doborâturi de vânt.

Vârfurile Gurguiatu și Sâlhoi sunt la nord, cel din urmă cu un impresionant șir de stâncării - rezervație peisagistică - ițite din molidiș. Peștera Comorii se ascunde sub Vf. Măguriței (1461 m). Mii de părăluțe înviorează pajiștea, extraordinară ca și compoziție, lactogenă, ideală pentru turmele de oi și vitele neurcate încă. Căsoaia unei ingenios amplasate stâne e dărăpănată; în jur cioate sinistre ale arboriilor tăiați odinioară pentru prepararea cașului, urdei, jintiței, alții răniți roată cu securea, la vreo 70-100 cm de sol, pentru a se usca pe picioare, justificând ulterioara lor tăiere.

Dăm de altă balegă de urs, ceva mai mică, trădând un exemplar mai tâ-

11 Ceapa ciorii.





12 Urme de urs sub Zimbroslava Mică.

năr. La ora 8,50 suntem la punctul trigonometric de pe Zimbroslava Mare. Spre nord-est, departe-n Ucraina, ne atrag atenţia albele sfere ale fostei staţii de radioemisie. În dreapta, mai aproape, Vf. Omu din Munţii Suhard, apoi spre sud-est Vârfurile Roşu, Ineuţ şi Ineu din Munţii Rodnei.

Acum vedem şi traseul parcurs în Munţii Ţibău, cu o zi-n urmă (articol în numărul 79 al revistei Invitaţie în Carpaţi), de la Vf. Iedu spre Ţapu Mic şi Mare, apoi imensa seceră a Măgurei Mici şi Mari, inconfundabila pajişte alpină neînverzită.

La sud, sub noi, şaua şi stâna din stânga ei, o zigzagată tranşee făcând legătura cu liziera Vf. Zimbroslava Mică. De jos am parcurs până aici traseul în 1¾ ore, lejer. La vest, departe, dincolo de Cornu Nedeii, Fântâna Stanchi, Bălăsina, Jupania… apare piramida semeaţă şi înzăpezită a Toroioagăi (Munţii Maramureşului).

Ne despărţim de acest vârf, continuat în prelungă pajişte descendentă spre nord-est, la ora 9,15 pornind către Zimbroslava Mică, acompaniind tranşeele inundate de primule, părăluţe, ştevie şi mai rare ceapa ciorii (imaginea 11) - galben portocalii. Prindem poteca pastorală largă ce suie spre sud-est prin molidişul de 25-35 de ani, remarcând proaspete urme de cervide, pentru a ieşi în golul de munte invadat de mari insule de anemone, mai rar brânduşe, colţişori, degetăruţi.

Amenajările genistice acaparează mai ales zonele de vest, nord-vest şi nord-est ale muntelui, aici remarcând şi o cazemată mică, aruncată-n aer. Un ponor colmatat trădează activităţile carstice din zonă. Ajungem la stâncăriile nordice ale Zimbroslavei Mici, marcate cu cruce de lemn; la sud, după o culme înşeuată, se află mai multe stâncării calcaroase fotogenice. Cea mai impresionantă stâncă, aducând a uriaşă coroană, e la nord-vest de vârf. Ionică aprinde o lumânare în memoria unui excepţional montaniard şi fost prieten - Andrei Potra - cu care odinioară cutreierase pe aici.

Stâncăriile Sâlhoiului se văd şi mai frumos puse-n valoare de soarele generos. Vârful Zimbroslava Mică e ceva mai la sud, aplatizat şi acoperit de o vastă pajişte alpină, incendiată pentru regenerare. O luăm într-acolo, oripilaţi la vederea uriaşelor parcele defrişate la ras, de 25-55 ha fiecare, unele cu doborâturi de vânt în curs de extragere. Vorba colegului meu, defrişările de aici se pot vedea de pe Lună. Defrişat e întreg versantul drept al Măguriţei şi apoi al Limpedei.

Nu putem coborî direct spre sud fiindcă am da de un brâu stâncos cu vâlcele şi săritori pe care-l evităm prin stânga, ajungând la o stână, descoperind acolo două foste gatere trădate de cheresteaua abandonată, netransportată.

Munţii despuiaţi capătă subit explicaţie logică. Stâna e recent ocupată de o turmă de oi şi capre. Coborâm în dreapta pe un drum de TAF/ pastoral ce taie un molidiş tânăr dar cu doborâturi de vânt, recent marcat silvic pentru tăiere deşi nu e ajuns la vârsta/ calitatea optimă exploatării eficiente. Tiparele unui ursache apar în solul păstos-argilos (imaginea 12). La ora 12 închidem circuitul în dreptul bornei silvice VII/249 de pe V. Măguriţei, după care o luăm spre Şesuri. La ora 12,30 suntem la cabana silvică Şesuri unde ne înviorăm la robinetul cu apă de munte.

Plecăm spre casă la ora 13. Ce minunăţii peisagistice are zona Borşa - Bucovina şi ce prăpăd s-a petrecut pe acolo în ultimii 17 ani şi în prezent! Mare păcat fiindcă poate unele lucruri au devenit deja ireversibile.

Alte materiale din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Maramureşului:

Lacurile Mihailecului, nr. 59, paginile 29-54;
Bile de piatră, nr. 62, paginile 60-70;
Muntele Pop Ivan, nr. 70, paginile 11-24;
Vârful Lutoasa, nr. 78, paginile 56-66.

* s-a construit mai mult decât cererea turistică * se taie mult şi rumeguşul ajunge în ape, omorând peştii

Nu beți din Cascada Cailor!

text şi imagini:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

Cu Iancsi Moldovan şi Ionică Pop. Vineri 1 iunie 2007, la 17,30 plecăm din Baia Mare prin Cavnic spre Valea Izei - Borşa.

Traversăm tipice localităţi rurale, inutil declarate oraşe (Dragomireşti, Săliştea de Sus). Din Săcel o luăm la stânga. E week'end şi, ca de obicei, apar plat-

Harta necesară localizării traseelor descrise în acest articol şi în următoarele trei (realizată de Leontin Şuteu - Oradea, actualizată de Ică Giurgiu - Bucureşti).

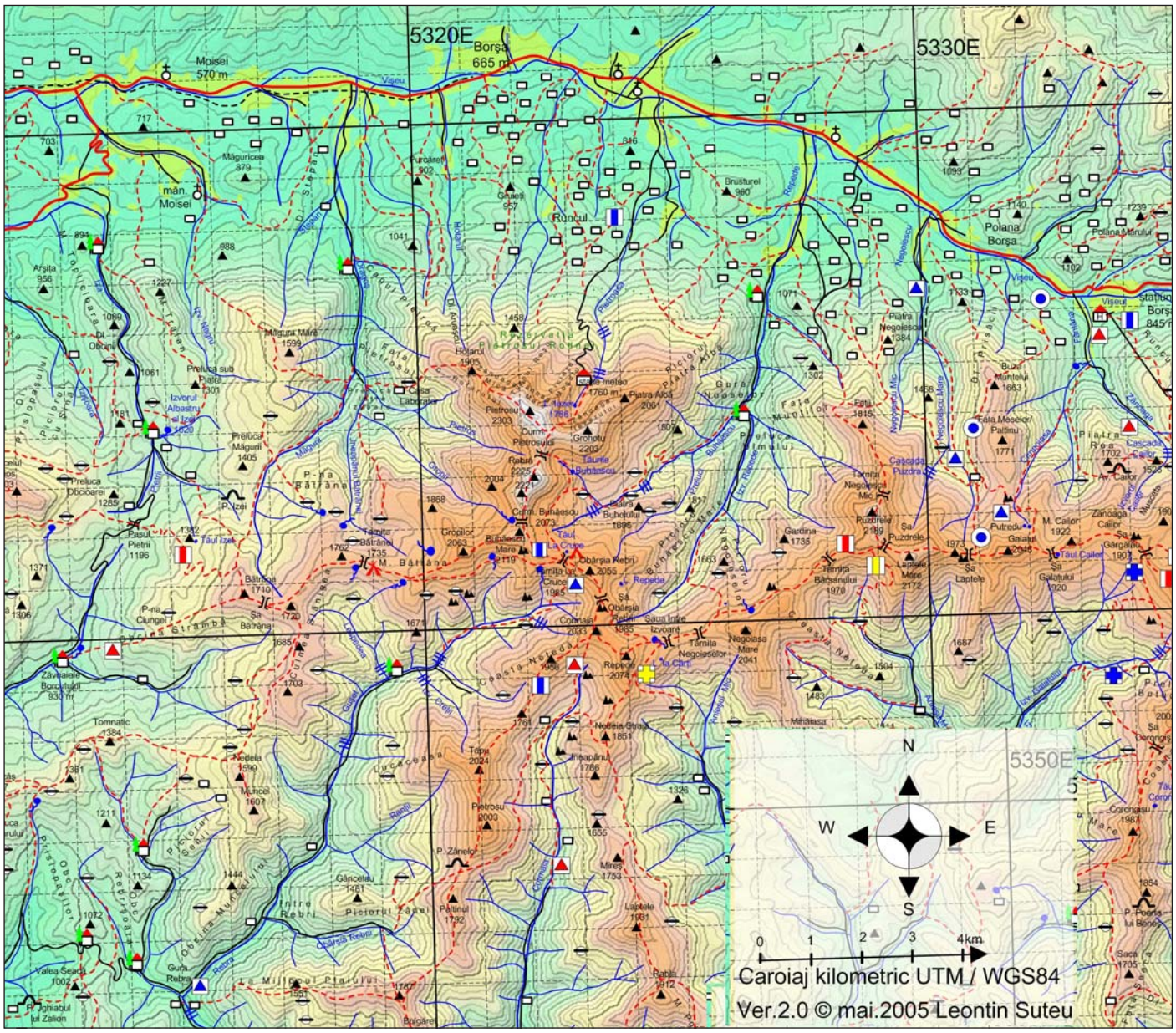

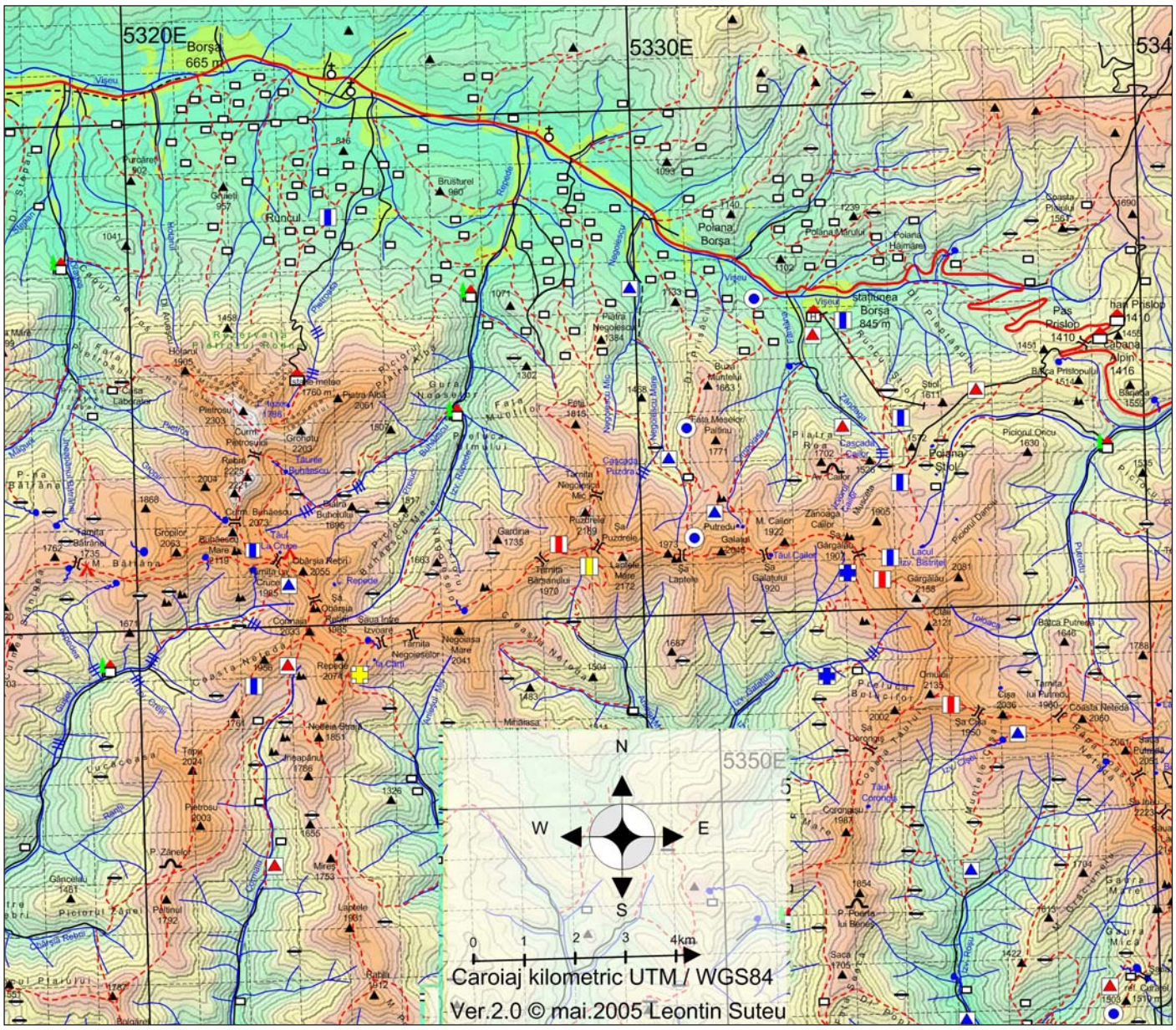

formele cu buşteni coborâţi dinspre Izbucul Izei, altele trecând Dl. Moiseiului dinspre Borşa. Li se adaugă cele cu remorcă, încărcate cu buşteni de răşinoase, foioase sau cherestea. Lunci inundate de halde de rumeguş. Bulbuci de munte aurind versanţii înclinaţi din dreapta DN 18 după Săcel. În Dl. Moiseiului tocmai au înflorit uriaşi salcâmi albi, precedând Culmea Hotarului şi Pietrosul Rodnei care se ivesc la dreapta.

Gatere pe malul stâng al Râului Vişeu, înşiruite, deversând rumeguş în apele subit umflate de torenţialele averse. Exodul occidental, veniturile în euro au adus cu ele furia construcţiilor. Fiecare palmă de teren e acaparată de vile, pensiuni, magazine cu de toate. Şi asta se amplifică agresiv, cu cât te apropii mai mult de Borşa.

Mai vezi liliac înflorit dinaintea caselor dar încep să înflorească salcâmii cu flori roz violacee. Puţină nea se vede pe vâlcelele nordice şi în fundurile Zănoagelor Pietrosului. Există un excedent evident în ceea ce priveşte oferta de cazare şi alimentaţie publică iar dezvoltarea continuă, mai ales din centrul Borşei spre Poiana Borşa şi Borşa Fântâna/ staţiunea Borşa; iar zona fostului complex turistic OJT a devenit un minioraş de vile/ case de vacanţă… pustii mai tot timpul.

De la scurmatul mal stâng al Vişeuţului spre sud-vest, către Prisaca şi în sus, spre Faţa Meselor/ Paltinu versanţii au fost raşchetaţi pentru a pregăti instalarea… cândva, a stâlpilor pentru telescaun. Deviem dreapta, în amontele tumultuoasei V. Fântâna şi la ora 20,30 poposim în curtea vechii noastre gazde, Ştefan Timiş.



1 Borşa Fântâna, vedere dinspre Zănoaga Cailor.

Plafon de nori foarte coborât, umiditate excesivă când ne culcăm. Puțin înainte de ora 5 ploaia e atât de abundentă încât jgheaburile streașinei nu pot prelua apa. La 9 ploaia mai cerne mărunt dar spre Paltinu, Cimpoiasa și Podul Cailor mijește a speranță de senin. Pornim la drum pe V. Fântâna-n sus (marcaj triunghi roșu, făcut de Ionică Pop cu juni turiști francezi în urmă cu cîțiva ani, ulterior completat oribil de către Salvamont Borșa), apoi la confluența cu V. Zănoaga cotim stânga, spre fosta carieră de marmură, teoretic închisă; practic se lucrează și acum, pe șest, cărându-se cu basculantele dar și cu atelajele piatră pentru fundații.

Suntem în zona de delimitare nord nord-estică a Parcului Munții Rodnei, dovadă marcajul pătrat alb-roșu plasat uneori pe firul Zănoagei, chiar în albie, alteori pe bolovani calcaroși de zeci de tone. Versant cu fânață verde în stânga. Parcă și codrul vandalizat după 1989, către telescaunul hotel Brădet - Runcu Ştiolului (vezi harta, realizată de Leontin Şuteu, actualizată de Ică Giurgiu) și-a mai revenit. Arbuști scunzi cu albe pămătufuri decorează abruptul aferent carierei, se intercalează superbi curpeni înfloriţi (imaginea 2). La sol au apărut buchetele minusculelor inflorescențe albe alături de portocalii miniaturalele flori ale soarelui și timide flori de numă-uita adunate-n pâlcuri restrînse.

Trecem prin vad, atacând pieptul



2 Flori de curpen.

de deal denudat prin tractarea buştenilor, ferestruit de torente şi ravene, plantat în urmă cu vreo 5-6 ani; fără şansă însă, puieţii sunt uscaţi, păscuţi sau pipernici ţi. Tot natura va pansa… cândva escarele războiului inegal, om-natură. În dreapta, peste Zănoaga, abruptul nordestic al Pietrei Rele, calcaros, sur negricios, cu o succesiune de torente pe care s-au corhănit molizi, mai apoi brazi cu candelabre de conuri în vârf. Şi acolo flora spontană ascunde încet încet atrocitatea borşenilor.

Se face tot mai cald în timp ce suim pieptul denudat al muntelui, iniţial de om, mai apoi devastat de o straşnică furtună care a dezrădăcinat sau frânt pe o mare suprafaţă molidişul, mult material lemnos fiind abandonat haotic, nevalorificat. Aici, larga potecă drum de TAF traversează o zonă dezolantă. Şi mai dezolant este aspectul odinioară superbei lunci înguste din aval de Cascada Cailor, loc predilect de campare. Arbori frânţi, vetre de foc aglomerate pe platoul de sub cascadă.

Picură, apoi cerne mărunt a ploaie. Abia a trecut 1 oră şi suntem la picioarele superbei căderi argintii de apă (imaginile 3, 4). Suim pe sub cascadă la stânga, pe torentul jgheabului de avalanşă care ne conduce către Şaua Ştiol.

Aici a apărut în mod aberant marcajul turistic bandă albastră, plasat de Salvamont Borşa în paralel cu triunghiul roşu. Banda albastră iniţială şi corect realizată urmează traseul hotel Brădet - telescaun - Runcu Ştiolului, valauă - Şaua Ştiol - Tăul Ştiol - Şaua Gărgălău, făcând legătură cu marcajul bandă roşie de creastă principală a Munţilor Rodnei.

Plouă tot mai consistent, motiv pentru care decidem ca din jgheabul de avalanşă cu grohotiş alunecos să deviem



3 Cascada Cailor, umflată de ploaie.



4 Cascada Cailor.
foto: Lucian Z (www.alpinet.org)

pentru a ne refugia o vreme în grota deschisă-n peretele din dreapta (imaginile 5-6). Au trecut 1½ ore de la debutul traseului. Admirăm grota, excelent refugiu pe timp neprielnic; vedem Şaua Ştiol, zona fiind răvăşită odinioară de o furtună care a dezrădăcinat molizii pe câteva zeci de hectare.

După vreo jumătate de ceas părăsim grota, deviem din jgheabul torent pe o potecă pastorală săpată-n stâncă, ce suie la dreapta, prin ienupăriș și molidiș scund, dând de terase înierbate și brâne dispuse-n trepte. Aici apar albastrele cerneală Gentiana verna, steluța Domnului (imaginea 26) și primele tufe de smirdar de mult înflorite, roz pal cicla-



5 Piatra Rea, versantul estic şi peştera din amonte de Cascada Cailor.

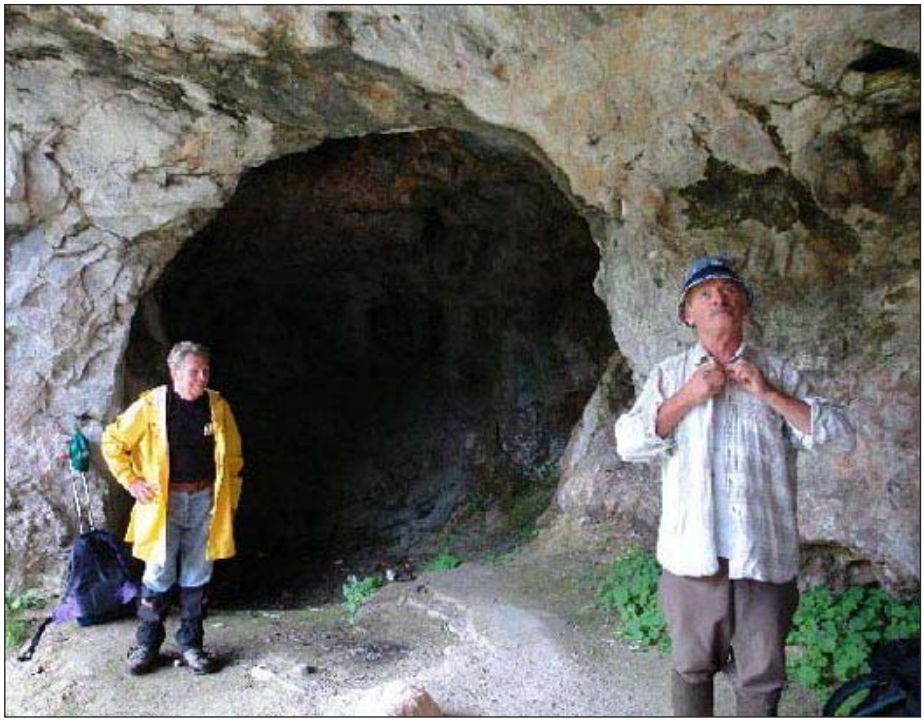

6 În Peştera din Piatra Rea, adăpost turistic pentru vreme nefavorabilă.

men. Ieşim după 2 ore în Zănoaga Cailor, cu Culmea și Vf. Musceta închizând latura stângă a potcoavei, Podul Cailor, cu aven pe cea din dreapta și în fund, stâncos spectaculos, Muntele Cailor (imaginile 9, 10).

Coborâm către stâna plasată taman deasupra Cascadei Cailor. Sub noi vedem staule atipice, din lăturoaie de scândură de molid, nemutate, bălegos mâloase, în care se adună și se mulg turmele de mioare. Alături staule pentru vite, la fel de mizerabile. Căsoaia ciobanilor e plasată exact deasupra cascadei, ca și acareturile aferente (incluzând buda), coteţul pentru porci, ceva mai spre nord vechiul saivan, cel nou la stânga lui, printre spectaculoase lapiezuri înghiţite de bălegar și ștevie luxuriantă. O mulțime de turiști ajunși la Cascada Cailor beau cu nesaț apa cristalină de



9 Partea dinspre amonte a Zănoagei Cailor.

10 Zănoaga Cailor; în fundal este Cearcănu, din Munţii Maramureşului.



12 Ochiul găinii.





13 Cupe (Gentiana cohiana) şi smirdar.



14 Tăuri pe Muntele Cailor.

izvor...

Versantul nord nord-vestic al Muscetei este decorat de boscheţi inegali ca mărime, roz ciclamen sau intens ciclamen, de rododendron. O iau într-acolo pentru a vâna imagini. Ţin potecile clisos noroioase, paralel săpate afund şi an de an pe curbe de nivel de turmele de vite, încântat de exuberanţa şi bogăţia florilor de munte, cu miros suav. Smirdar, steluţa Domnului (imaginea 26), Pulsatila minor - ochiul găinii (imaginea 12), traista ciobanului albe sau pal-violacee, părăluţe alb roz. La dreapta, Izvorul Calului aleargă înspumat pe o înclinată albie de calcare, iar fundul Zănoagei Cailor devine tot mai apropiat şi impresionant datorită stâncăriilor verticale. În urmă mult se ridică semeţe, de sub calota variabilă a norilor, Cearcănu şi Podul Cearcănului (imaginea 10), avanposturi ale Munţilor Maramureşului. În dreapta lor apar emisfere albe, ucrainene, ale fostei staţii de radio şi bruiaj exsovietic.

Avem de suit direct, treisferturi de ceas, fundul Zănoagei Cailor deviind uşor la dreapta pe sub peretele calcaros, cu floră specifică şi cei trei martori de eroziune spectaculoşi, unul cu aspect de turn, pentru a ieşi în culme. Cerul devine ameninţător spre amiazăzi. Sunt impresionat de exuberanţa cupelor, Gentiana cohiana (imaginea 13), de afundele nivaţii potopite de troiene topinde, ceva mai încolo de tăuşoarele sau tăurile gemene, puţin afunde (imaginea 14), cu vegetaţie uscată sau mai afunde şi cu parţial submersă nea, cu fundal spre Vârfurile Galaţului, Anieşului, Puzdre.

Cotrobăim pe tot Muntele Cailor. Pâraie afluiesc spre V. Anieşului (traseu cruce albastră din Şaua Gărgălău). Negre zdrenţe atârnă din cer prevestind furtună. Coborâm spre fundul Zănoagei Cailor, remarcând la un moment dat un pâlc verde crud de steregoaie. Furtuna deveni iminentă şi o luăm spre gazda noastră.

În cîteva minute începu aversa, la început cuminte, apoi cu grindină, măzăriche, spori în intensitate şi violenţă, din fericire nefiind acompaniată de fenomene electrice. În circa 25 de minute, muraţi fleaşcă cu pelerine cu tot, traversam zona saivanelor cu balegă, refugiindu-ne pe prispa căsoaiei stânei. Grindina de 2-3 degete grosime acoperise deja solul. În câteva minute apele cristaline ale Izvorului Cailor deveniră maroniu tumultuoase, prăvălindu-se nebune-n Cascada Cailor. O zdravănă ţărancă spăla şi limpezea oalele în pârău de parcă ar fi făcut-o în cea mai limpede apă. Pe la 16,30 am luat-o la vale pe unde suiserăm, oprindu-ne puţin la Cascada Cailor. De aici, într-un ceas, ameninţaţi de o altă aversă ce plumbuise orizontul, treceam pe la cariera de marmură, vâltoarea pentru cergi şi covoare, ajungând la Ştefan Timiş.

Era ora 18. Realizasem o tură de neuitat, în principal mulţumită magiei travestiurilor muntelui înfrumuseţat de exuberantele flori ale primăverii.

Alte materiale din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Rodnei:

Cheile Bistricioarei, nr. 74, paginile 32-39.

atenţie, marcaj prost

Pe Valea Negoiescu, spre creastă

text şi imagini:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

9 iunie 2007, cu Papa (înaintea aniversării de 85 de ani) şi Iancsi Moldovan. La ora 5 plecam din Baia Mare spre Borşa. La 7,10 (după circa 150 km) opream la Gura Negoieşculuı şi ne luam rucsacii.

Vile înşirate simetric acolo unde până în 1990 puteai admira muntenestile case de lemn şi gospodăriile aferente. Niciunde moara de apă şi vâltorile vizibile aici până prin 1995. Tumultuoasă valea, cristalin vuinde apele înaintea confluării în Vişeu, mal stâng (vezi harta de la paginile 55-56). Incendiul pădurii din 2005 lăsa-se vederii de departe stâncăriile calcaroase pitoreşti care domină confluenţa Negoiescu Mic cu Negoiescu Mare, din nefericire punctate de scheletice siluete sur argintii ale tinerilor molizi incineraţi.

Am depăşit ultimele gospodării suind pe malul geografic drept al Negoieşculuı, cu albia mult schimbată în ultimii doi ani, deosebit de bolovănoasă (calcare şi şisturi cristaline) şi accidentată, apoi am ajuns la capătul drumului, malul alunecat/ spălat obligându-ne să o



20 Pietrosul Rodnei (2303 m), în fundal, văzut în zori din Borşa.



21 Pornim pe Valea Negoiescu înspre creastă.

22 Bulbuci de munte.



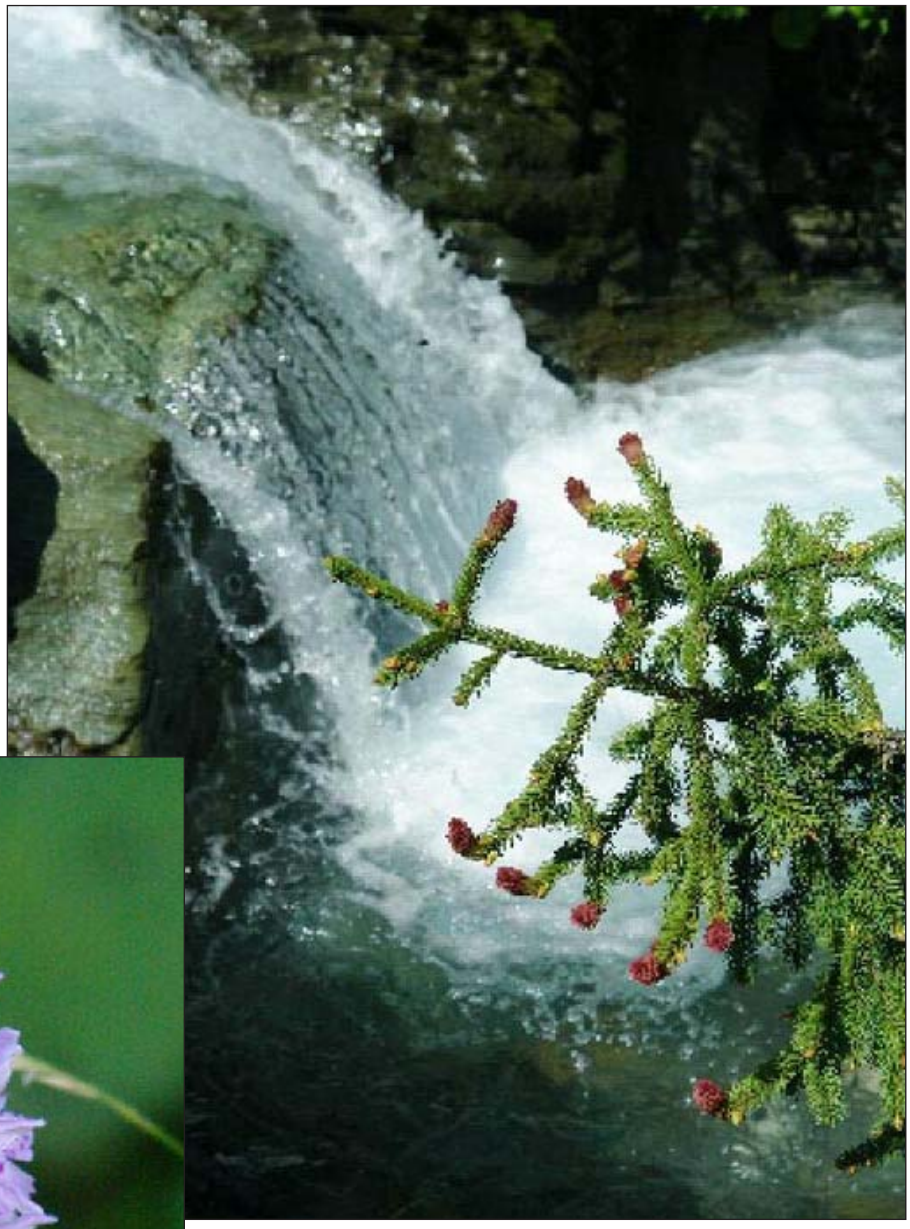

23 Molid în floare.

luăm la stânga-n sus, prin brusturet, apoi fânaţă bogată. După ultima aşezare muntenească am trecut de nişte garduri protejând fânaţa de păşunat, apoi am dat de o potecă ce acompania-n amonte malul drept. Aici ne aşteptau bulbucii de munte (imaginea 22), imenşi, galben portocalii, alături de vişinii ciulini îmboboci şi pâlcuri alb scămoşate de bumbăcăriţă. În fundal, departe, versanţi alpini suind spre Vf. Puzdrele (2189 m). Cuci, codobaturi mari, gaiţe, limacşi, gâze, vuietul văii, soare, splendidă dimineaţă!

Poteca o luă descendent spre albia bolovănoasă, obligându-ne destul de repede la o primă traversare. Nu peste mult timp, la stânga se iviră fostele să-



laşe de animale confecţionate din bârne de molid, trainice, împotriva atacurilor urşilor. Azi, doar ruine. Fostul drum se mai putea vedea însă devenise discontinuu, întreg cursul Negoiescului părând radical schimbat, deosebit de sălbatic şi de un pitoresc aparte.

Acolo unde Negoiescu izbeşte de milenii un pinten stâncos şistos cristalin, puntea tradiţională nu mai există, traversarea făcând-o acrobatic, peste bolovani parţial submerşi. O vreme am continuat pe malul geografic stâng, până la confluenţa pâraielor Negoiescu, aici luând-o la stânga-n sus, pe pieptul de deal străjuit de brazi şi molizi, ajungând după ceva mai bine de-o oră la un loc de

22 Orhidee pe Valea Negoiescu, specifică zonelor umede.



25 Înfloritul jneapănului.



26 Gentiana verna, steluţele Domnului.



27 Bumbăcăriţă şi smirdar la Tăurile Cimpoiesei.

popas cu bancă de lemn și umbrar șindriluit.

De acum ne-am deplasat în sus pe malul geografic stâng al Negoiesculuı Mare, admirând impresionantul debit, pragurile și repezișurile alb înspumate, vuietul nebun. Trasul hipo al bușteniloı transformase poteca, excelentă până-n 1990, într-una hârtopoasă, mâloasă pe alocuri. A urmat un pasaj expus, pe un bolovan șistos suspendat deasupra văii nebune și apoi o altă traversare acrobatică, din bolovan în bolovan, alunecos și destul de riscant.

Soarele ardea tot mai intens, în locurile umede, cu izvoraşe cristaline născute în grohote şistoase apăruseră alb scundele buchete ca de mireasă, izolate flori portocalii stelare, ca de floarea soarelui. Versanţii fuseseră devastaţi de o furtună în 2002, apoi alta, în primăvara timpurie a lui 2005, se extrăseseră doar parţial bușteniı pretabil transformării în cherestea, vîrfurile excelente pentru căpriori sau căsuțe de camping fiind haotic abandonate, uscate sau în curs de putrefacție, intercalate cu zmeur, arbuşti cu flori pămătufuri albe sute şi numeroase exemplare de plante zburătoare melifere, înalte de 80-120 cm, deocamdată neînflorite.

Ne-am bucurat o vreme de poteca destul de bună de pe malul drept, apoi aceasta sărea valea continuând pe malul stâng. Am evitat să mai traversăm o dată prin albia riscantă, ceea ce se dovedi foarte repede a constitui o eroare. Marcajul turistic triunghi albastru de prin anii 1960-65 dispăruse, unul ceva mai recent, execrabil realizat, fusese vizibil doar în debutul traseului, dispărând după aceea.

Pentru noi asta nu era o problemă, visam realmente zona. Continuând în amontele malului drept am dat de un torent pe care se tractaseră bușteni, mulți fiind abandonați în lungul său. Poteca dispăru, am luat-o în sus pe torent circa 100-150 m, ajungând la o săritoare iar de aici am cotit prin hățaș și doborâturi la dreapta, de-a coasta, debutând astfel calvarul îndurat mai bine de 1 ceas, surmontând vertical sau în patru labe molizii de mult doborâți, cu partea groasă debitată/ extrasă, restul abandonat de-a valma, alții recent dezrădăcinați, traversând două vâlcele apoi un torent bolovănos, înotând disperați prin zmeuriș, zburătoare și bălării exuberante, pipăind cu piciorul bolovanii nevăzuți, drapați cu mușchi, alunecoși, veritabile capcane pentru glezne/ tibii, ieșind cu greu la dreapta-n jos, la poteca ce era după aceea periodic blocată de molizi doborâți de-a curmezișul.

În dreapta sus se ivi din ce în ce mai impresionant Vf. Puzdrele iar în față, mai departe, Putredu Galaţului, uriaș dar cu vârful mai rotunjit. Soarele ardea iar Negoiescu se întrecea în căderi de apă (imaginea 23). Iubeam nespus valea asta fiindcă rămăsese în sufletul meu ca simbol al sălbăticiei și a uceniciei alpine sub

28 Piatra Rea şi Valea Rea, văzute din Curmătura Galaţului.

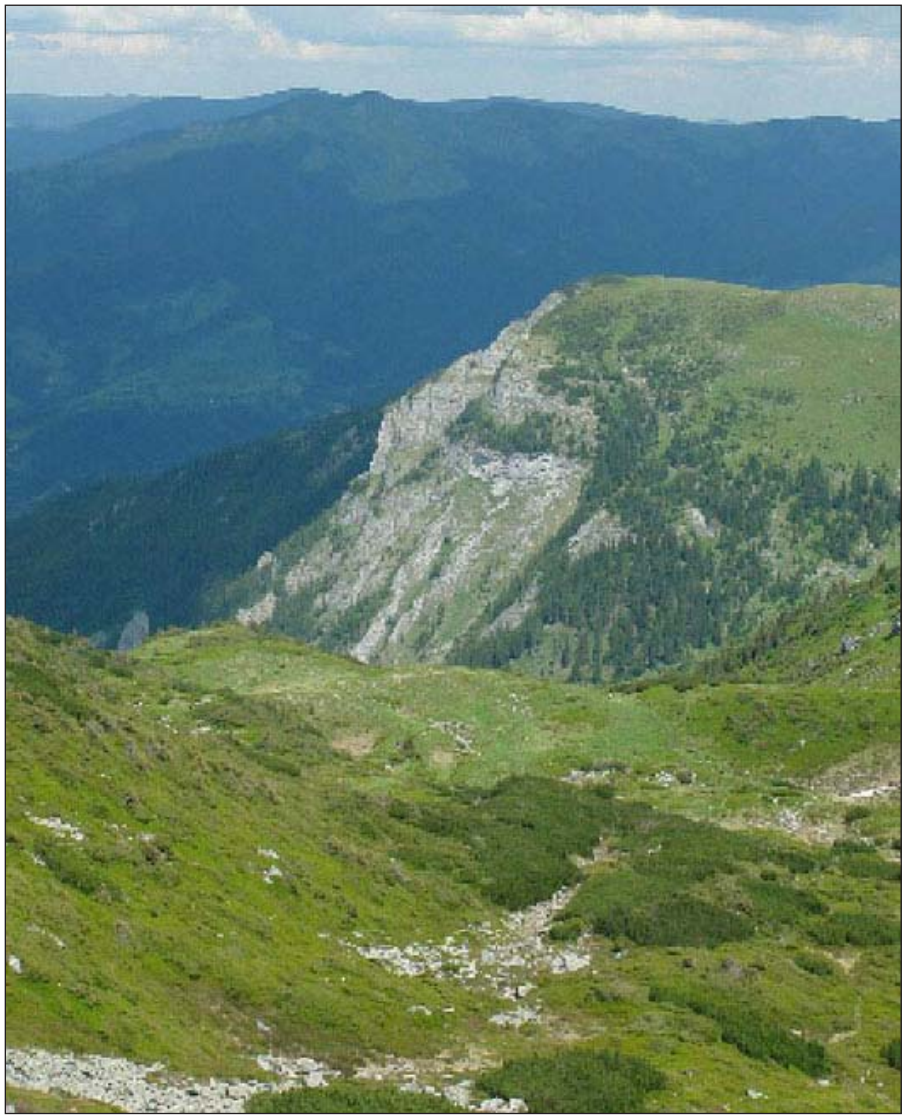

29 De la Tăurile Cimpoiesei, privelişte spre Cearcănu, din Munţii Maramureşului.



30 Putredu Galaţului.



31 Muntele Cailor şi fundul Văii Rele.





32 Localnic, în drum spre Curmătura Galaţului, ca să aibă grijă de animale.



33 Versanţii de vest şi sud-vest ai Gărgălăului (2158 m), vârf important de pe creasta principală a Munţilor Rodnei.



34 Tăul Ştiol, agresat de dorinţa de a-l transforma din punct de vedere peisagistic!

îndrumarea lui Papa. Suisem valea în toate anotimpurile, inclusiv în prezenţa imaculatelor troiene din finalul iernii, atunci când prin martie urcam să schiem la Puzdre, înnoptând la vechea cabană, construită prin 1927 pentru a deservi personalul de supraveghere a funicularului ce căra pirita din Anieş, peste Putredu Galaţului la Borşa, în vederea flotării. Pe atunci, Ştefan Timiş, cabanierul ce-i succedase tatălui său, marca poteca cu cetină pentru a afla dacă au suit sau nu turişti la munte.

Treptat barierele naturale se diminuară ca număr, poteca fiind bună şi uşor circulabilă. Pe malul geografic stâng al Negoiescului puturăm vedea efectele altui dezastru silvic, molizi tineri, cu diametre de 12-18 cm fiind tăvăliţi la pământ de-a valma, alţii frânţi la diferite înălţimi, mai apoi efectele unei violente avalanşe decupând un larg culoar în molidişul matur de pe abruptul nord-estic al Puzdrei.

Enorm de mult material lemnos rămas de 5-3 ani doborât, nevalorificat, constituind un nedorit habitat ideal pentru dăunători, în plus împiedicând regenerarea naturală şi asta în condiţiile în care se tăiau molizi în alte parchete.

Trecuseră 3½ ore de la debut şi abia ne apropiam de stâna din căldarea inferioară a Puzdrelor. După 1989 molizi maturi fuseseră doborâţi cu drujba de proprietarii stânei, alcătuind un fel de patrulater ţarc din trunchiuri groase, asta pentru a nu face clasicele staule, o altă probă de mitocănie pastorală borşeană, versantul vestic al Paltinului, de sub fosta cabană Puzdre (1927) fiind azi integral marcat de cioate înalte de 45-75 cm. Am traversat acest ţarc intrând în uriaşa holdă de ştevie luxuriantă intercalată cu urzici din care abia de ne vedeam. Stână promiscuă a unor ieudeni, cu comarnicul şi căsoaia părăginite, acoperite cu folie de polietilenă. Câini ciobăneşti carpatini ne hămăiră neagresivi din brusturet. Mai sus dădurăm de mioare şi alţi câini, cu toţii cu câte un ciucure roşu la gât, antideochi, niciunul cu jujeu deşi eram în Parcul Munţii Rodnei. În dreapta apărură ruinele mai noii cabane Puzdre, construită de IPEG şi fostul carosabil alpin care o lega de Borşa Poiana via Repedea, pe sub Vf. Feţei şi nordul Vf. Puzdre. Acum au rămas din cabană doar pereţii suri, găuriţi în dreptul fostelor ferestre.

Fiindcă la sud-vest de la Şaua Laptelui începură să se aglomereze nebuloase, am decis să suim direct pe Piciorul Paltinului, parcurs de străvechiul drum în serpentine, înierbat, pe alocuri tăiat de mici izvoare născute-n şisturi cristaline. Imediat apărură primele tufe de rododendron, molizii înfloriţi - din ce în ce mai piperniciţi - făcînd loc ienuperilor şi jnepenilor (imaginea 25) gata de înflorire. Mai apoi se iviră albastrele cerneală colonii superbe de Gentiana verna - steluţa Domnului (imaginea 26), intercalate cu smirdar/ bujor de munte şi o varietate de traista ciobanului, cu exemplare albe sau roz pal violacee. Li se adăugară violetele alpine şi nişte ranunculacee scunde, intens portocalii, mai apoi cupele - Gentiana cohiana - albastre cerneală şi parcă brumate în trompetuţele lor catifelate.

Când am ajuns în zona Tăurilor Cimpoiesei ne impresionă un uriaş lan de barba moşului, varietatea alpină (imaginea 27), ceva mai scundă şi cu motocei rotunzi, alb suri. În fundal văzurăm Piatra Rea (imaginea 28) şi dincolo de ea, departe, Cearcănu şi Podul Cearcănului (imaginea 29). În dreapta era culmea rotunjită a Galaţului (imaginea 30).

Un porumbel gulerat zbură glonţ. Deşi oile nu suiseră până aici, păscând



35 Campanule.

pe versanţii de sud-vest ai Paltinului, nu ne fu dat să vedem alte sălbăticiuni, nici măcar urme de urs, precum altădată, nici urmă de capre negre. Am trecut pe lângă modestele tăuri ale Cimpoiesei, suind pe lângă vestigiile zidite ale fostelor picioare de funicular pentru transportul piritei, către Curmătura Galaţului, având obârşia V. Cimpoiasa la stânga, dincolo de ea prelunga coamă a Paltinului iar spre est, fundul Văii Rele şi Muntele Cailor (imaginea 31).

Rododendronul era întins peste tot, ciclamen, pal roz, ciclamen vişiniu, acaparând fostul jnepeniş devastat cu toporul, lăsând pentru decenii vederii cioatele sur albicioase, ca nişte oase. Din urmă, suind pe V. Cimpoiasa, ne ajunseră doi puştani de vreo 10-12 ani, pistruiaţi şi roşcovani (imaginea 32), călărind dibaci murgi semigrei. Erau însoţiţi de părinţi şi alţi tineri, suind împreună la Curmătura Galaţului după care o luau spre stâna din Ştiol unde-şi adunau azi vitele şi caii pentru vărat.

La ora 13,30 eram pe larga şi splendida potecă a Curmăturii Galaţului, la capătul marcajului turistic triunghi albastru care se termină în banda roşie de creastă principală, cu panoramă de la Munţii Maramureşului, Vârfurile Toroioaga, Capra, spre Podul Cearcănului, Cearcănu dar şi spre vârfurile din Rodnei - Gărgălău, Clăii, Omului. Întreg abruptul est sud-estic al Galaţului era acoperit cu tufe de rododendron până la tot mai micile pete de nea din fundul Văii Rele.

La 13,40, după 6 ore de la plecare, am poposit pentru prânz. Se înnoră treptat, cerul deveni plumburiu, ne stropiră câţiva picuri de ploaie apoi soarele ne blagoslovi cu căldura lui. Am stat în pajiştea cu bujor de munte vreo 20 de minute apoi, fiindcă furtuna părea a vrea să ne vină de hac, am luat-o spre Şaua Gărgălău.

În dreapta, total degajat de neguri, apăru Corongişul, apoi izvoarele bogate din dreapta potecii largi, rectilinii şi locul tradiţional de campare pe lângă care coboară spre Anieş marcajul turistic cruce albastră (26 km, 7-8 ore, conform săgeţii indicator din Şaua Gărgălău, stâlp



36 Flori de afin.

de lemn rupt şi total dezorientant pentru necunoscătorii zonei) (marcaj cu mari probleme pe timp de ceaţă, aplicat rar în zona înaltă), respectiv 1½ ore pe bandă roşie până în Tarniţa lui Putredu, peste Vârfurile Gărgălău, Clăii, Omului. Pe stânga rămase ultimul pâlc nostalgic primăvăratic de brînduşe ivite din tardivul must al zăpezii.

Am suit în Şaua Gărgălău admirând faldurile nivale nord-vestice afunde, destul de puţin căptuşite acum cu nea, spre sud-vest versanţii roz ciclamen datorită boscheţilor continui de bujor de munte, coborând către est, spre terasele cu zone umede acaparate acum de portocalii calcea, vestigii ale depozitelor de nea. În faţă apăru artificializatul în toamna lui 2002 Tău Ştiol (Izvorul Bistriţei Aurii, imaginea 34, cu conturul iniţial în formă de inimă, mai întunecat şi mai afund spre sud sud-vest) iar la stânga frumoasa culme şi Vf. Musceta, cu abrupt estic nord-estic stâncos. Superbe brânele şi vâlcelele cu torente nordice ale Gărgălăului, parţial bordate cu nea.

Un fum alb se înalţă de pe malul estic al Tăului Ştiol, acum aproximativ triunghiular. Nişte copii încercau să pescuiască, altul tăia molizi pitici şi jneapăn pentru a întreţine focul de tabără... Ambalaje de băuturi şi din carton zac pe malul nordic al lacului...

La est de Musceta, în superba (altădată) zonă alpină brăzdată de sur albăstrii lapiezuri, doline, ponoare, acolo unde nişte borşeni construiseră în 2001 un avanpost al viitoarelor şantiere - refugiu şi budă din lemn - incendiate de alţii în vara 2005, afluiseră acum proprietarii cu cai şi vite ce aveau să păşuneze în zonă până la 10 septembrie, având staulul şi un recent construit saivan în afara Parcului Munţii Rodnei, în Şaua Ştiol, pe tradiţionalul amplasament pastoral (accesibil auto din Pasul Prislop, 5 km).

Din Şaua Ştiol, având în faţă dinamicul spectacol al nebuloaselor evoluând deasupra Cercănului şi Podului Cearcănului (Munţii Maramureşului), mult mai aproape defrişatul la sânge Vf. Ştiol, teleschiul şi sub el către sud-vest Cascada Cailor, am urmat marcajul turistic bandă albastră (ce leagă Şaua Gărgălău de Borşa complex) ce ne conduse spre stâna de vite din Runcu Ştiolului, la terminalul telescaunului şi cocheta cabană a Salvamont Borşa. De acum încolo am coborât pe sub telescaun în Borşa complex.

Dacă la ora 15 fuseserăm în terasa estică de sub Şaua Gărgălău iar la ora 16 plecam de la Tăul Ştiol, la ora 18 eram ajunşi la plecarea telescaunului şi ingenioasa împrejmuire realizată din sute de schiuri desperecheate.

Un microbuz ne luă din intersecţia cu DN 18, ducându-ne circa 3 km până la Gura Negoiesei, la maşina înmiresmată de imensele tufe de iasomie înflorită.

Peșterile de la Streji

Cornel BELECCIU
(Clubul de Speologie
"Emil Racoviță" București)



1

31 iulie - 1 august 1985. Din Borșa urcăm pe Valea Repede, circa 2 kilometri, apoi suim spre dreapta (malul stâng geografic), către creastă, pe o potecă capricioasă, până în zona Streji, unde ne semnalaseră ciobanii un aven.

Poteca ne scoate în golul alpin; în dreapta pârâului (malul stâng geografic) se observă fosta stână Streji, iar în stânga pârâului (malul drept geografic), mai jos de nivelul stânei apare un perete de stâncă, înalt de 20 de metri, de care ne desparte firul torentului.

Echipa de explorare: Liviu Grad, Cornel Belecciu, Adrian Rădulescu, Ovidiu Grad, Ene Costin, Emil Vlădescu, Ildico Vlădescu.

La baza acestui perete se află mica intrare a **Peșterii 1 de la Streji** (L = 7 metri; D = +2,5 metri), din care se scurge un firicel de apă (imaginea 1). Număr de cadastru: 07-102/1. Ne aflăm aici la 1850 metri altitudine. Micul platou de la partea superioară a peretelui este acoperit cu jnepeni deși.

La 2 metri de marginea vestică a jnepenișului, paralel cu peretele se des-

2

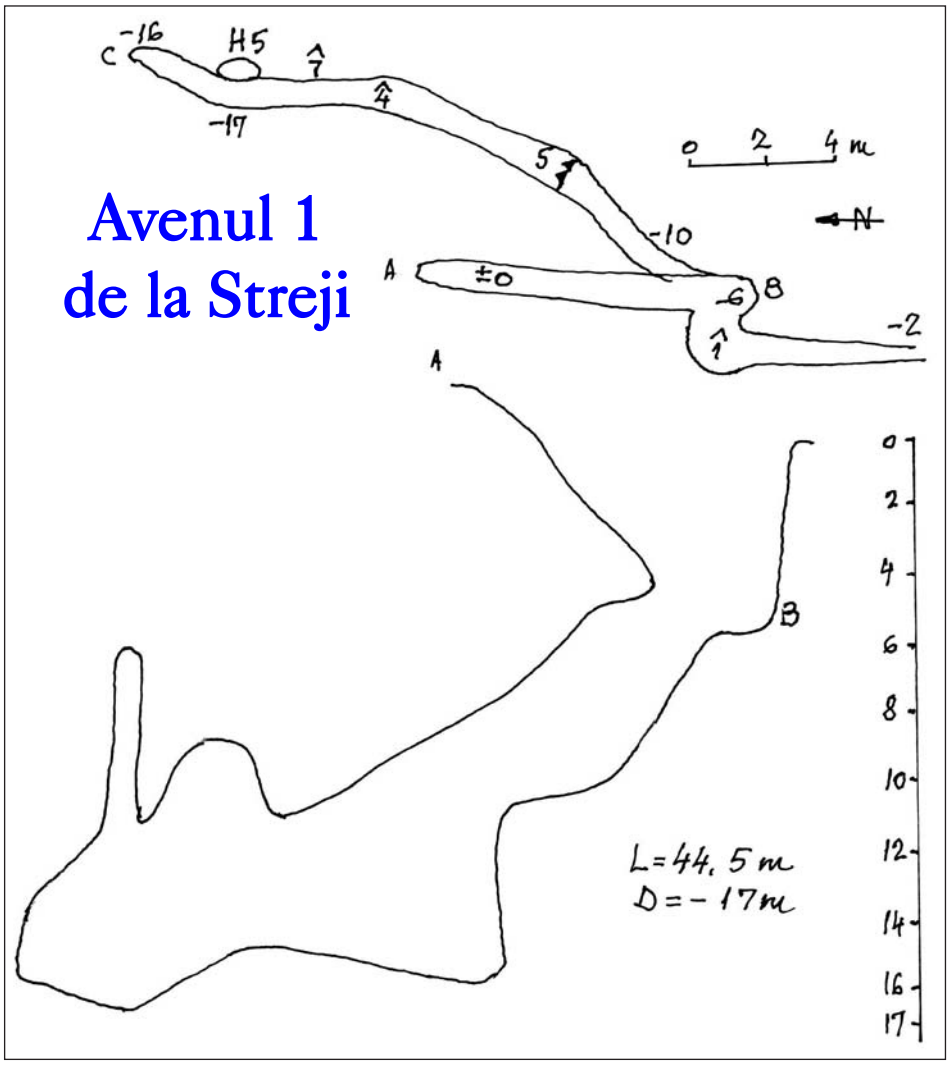

chide o fisură întunecoasă, lungă de 8 metri şi lată de 1 metru: este intrarea cavităţii în căutarea căreia pornisem, **Avenul 1 de la Streji**, 1875 metri altitudine (imaginea 2). 44,5 metri lungime, -17 metri denivelare. Coborârea avenului se poate face la liber, prin ramonaj, însă există pasaje periculoase, unde o alunecare poate fi fatală. La data descoperirii a fost cavitatea în şisturi cea mai denivelată din ţară; în august 1989 era pe locul 7 în lume la lungime şi pe locul 3 în lume la denivelări (vezi numărul 80 al revistei Invitaţie în Carpaţi, dedicat celor mai mari peşteri din România). Număr de cadastru: 07-102/3.

La nici 10 metri de acest aven, ascuns în jnepeniş, tot la 1875 metri altitudine, am descoperit un altul, foarte asemănător cu primul, doar lăţimea fisurii fiind mai mică; l-am numit **Avenul 2 de la Streji** (L = 32 metri; D = -13,7 metri, imaginea 3). În august 1989 era pe locul 4 în lume la denivelări (vezi numărul 80 al revistei Invitaţie în Carpaţi, dedicat celor mai mari peşteri din România). Număr de cadastru: 07-102/4.

Dacă te afli la nici cinci metri distanţă de intrările acestor avene nu bănui căile de acces spre subteran.

Cam la 100 metri diferenţă de nivel de acest perete unde am găsit o peşteră şi două avene, se poate observa un alt perete, cu înălţime de 10 metri. În extremitatea sa stângă - cum privim spre creastă - am descoperit **Peştera 2 de la Streji** (L = 12 metri; D = 4,5 (-0,5/ +4) metri, imaginea 4). Pe podea este pat de nisip şi pietriş. Număr de cadastru: 07-102/2.

Toate cele patru cavităţi sunt dezvoltate în şisturi cristaline. Noi nu am prospectat decât o zonă restrânsă ca suprafaţă dar credem că o cercetare extinsă ar putea duce la descoperirea şi a altor cavităţi.

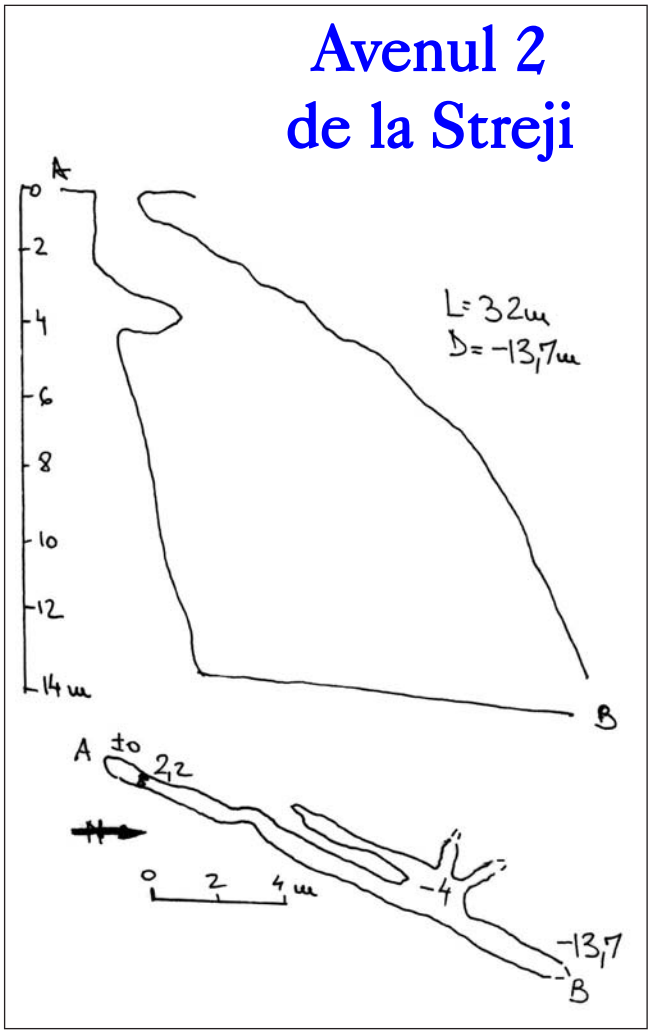

3

4



Peșteri la Izvorul Albastru al Izei

Cornel BELECCIU
(Clubul de Speologie
"Emil Racoviță" București)

Iulie 1983. La sud de Moisei, pe Iza superioară (vezi harta masivului de la pagina 55), ne fixăm tabără la Izvorul Albastru al Izei. La 1 kilometru spre aval începe un sector de chei (schița 1).

Echipa de explorare: Ovidiu Grad, Cornel Belecciu, Adrian Rădulescu, Mihai Juracovschi, Paul Mladin. Am descoperit și cartat aici trei peșteri și un aven.

Avenul cu fereastră. Se află la 20 metri aval de izbucul notat pe schița 1. Adâncime 7,5 metri. Altitudine relativă: 14 metri. Două deschideri: 2 x 3 metri și 0,5 metri diametru. Număr de cadastru: 1029/22.

1

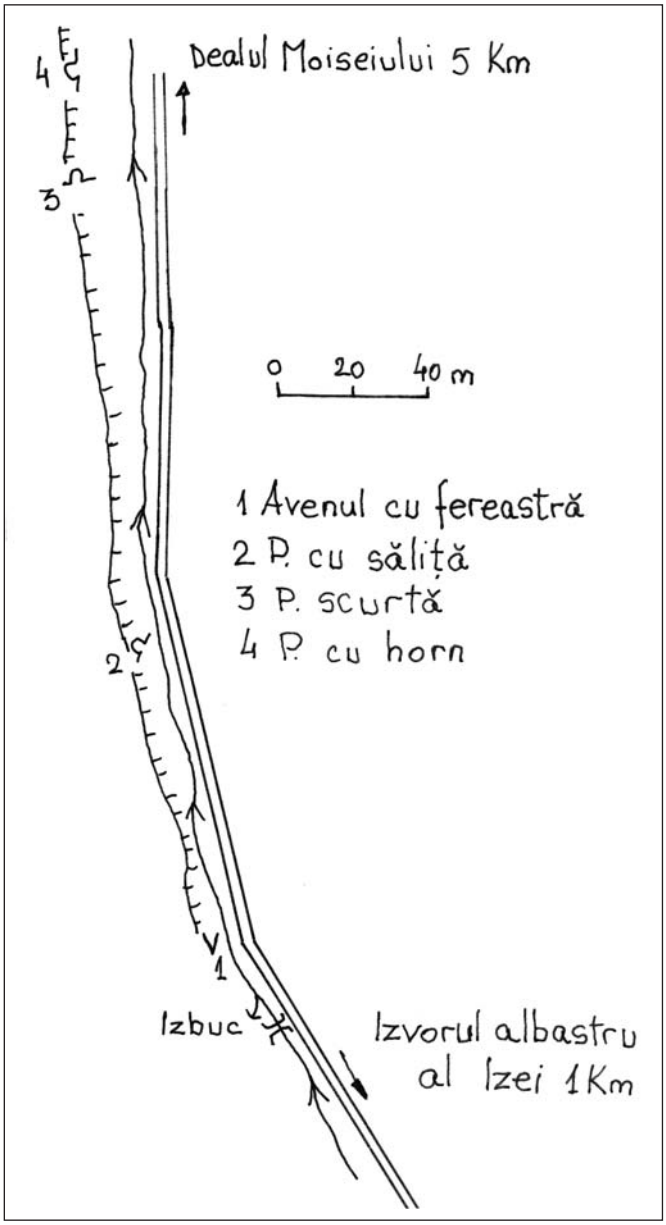

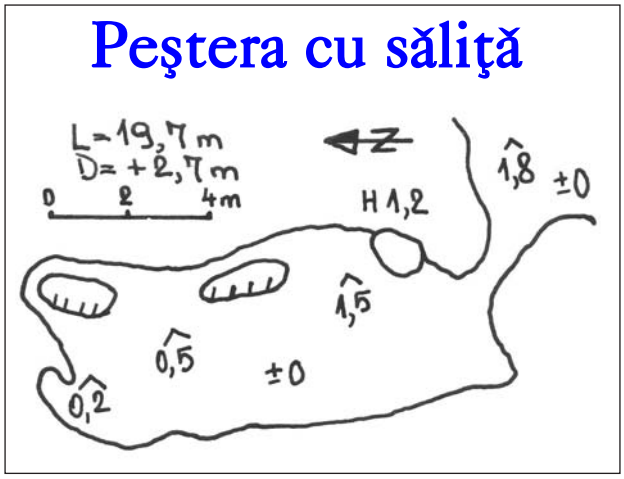

2

Peştera cu săliţă. Se află la 100 metri aval de izbucul notat pe schiţa 1 (vezi imaginea 2). 19,7 metri lungime, +2,7 metri denivelare. Altitudine relativă: 7 metri. Număr de cadastru: 1029/23.

Peştera scurtă. Este situată la 180 metri aval de izbucul notat pe schiţa 1 (vezi imaginea 3). 8,5 metri lungime, +3 metri denivelare. Altitudine relativă: 10 metri. Număr de cadastru: 1029/24.

Peştera cu horn. Se află la 250 metri aval de izbucul notat pe schiţa 1 (vezi imaginea 4). 57 metri lungime, 19 (-7/ +12) metri denivelare. Altitudine relativă: 20 metri. Număr de cadastru: 1029/25.

3

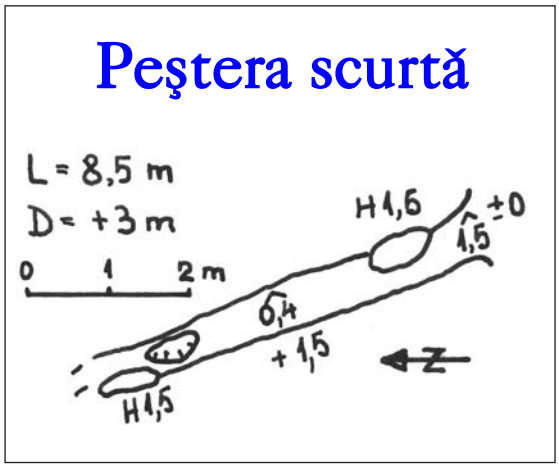

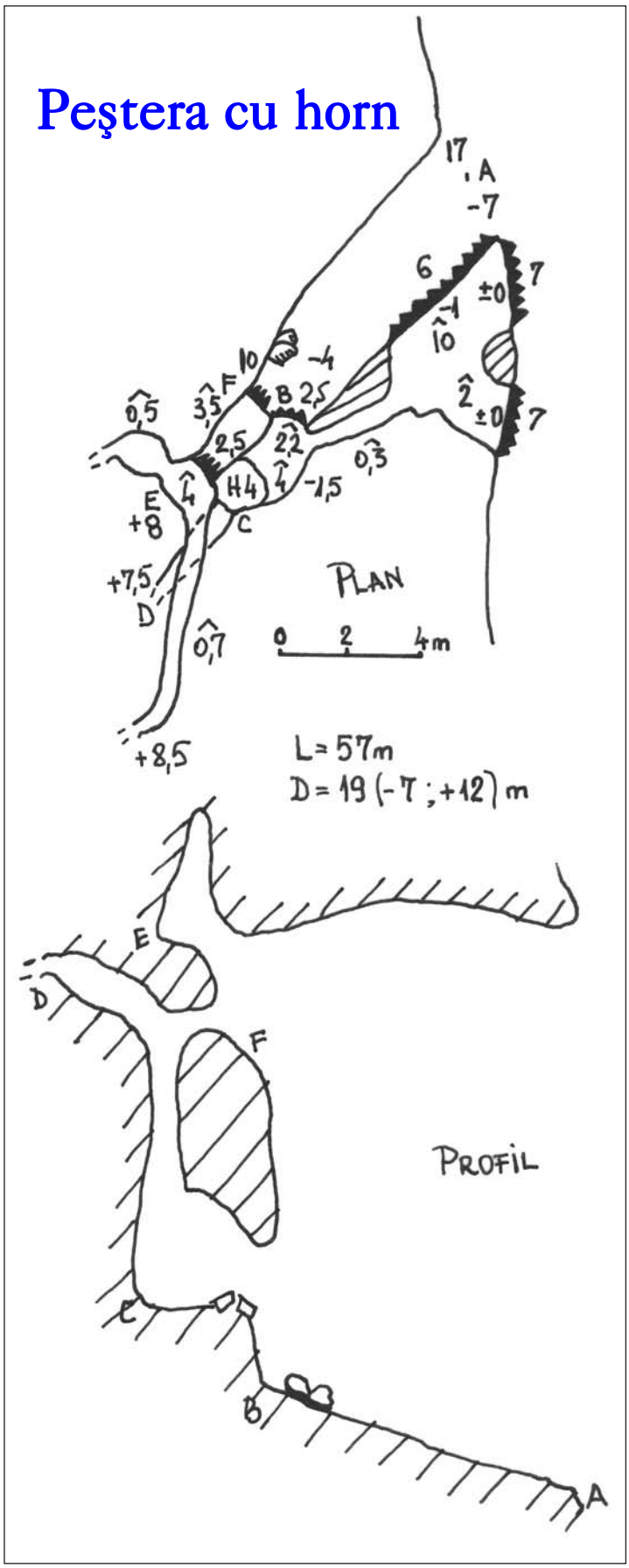

4

sumarul revistelor Invitaţie în Carpaţi

Sumarul
este deschis persoanelor
care transmit informaţii
(ştiri, fotografii,
articole, monografii).
contact: iic@alpinet.org,
muntiicarpati@rdslink.ro,
telefon 683.51.03

prima serie a revistei, anii 1997-2001, numerele 1-50
(mai jos, de exemplu IIC 1998-02 înseamnă anul 1998, numărul pe februarie)

seria nouă, din octombrie 2005, numerele 51-80
(de exemplu, IIC 55/ 71 înseamnă numărul 55, pagina 71)

Alpinism IIC 1998-02, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 1999-09, IIC 2000-01, IIC 2000-04, IIC 2000-06, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-05, IIC 2001-10, IIC 2001-11, IIC 69/ 39, IIC 81/ 45

Aninei IIC 57/ 60

Baiului IIC 55/ 71

Bihor IIC 2001-04

biserici fortificate IIC 75/ 69

Bucegi IIC 1997-02, IIC 1997-03, IIC 1998-04, IIC 1998-12, IIC 1999-09, IIC 2000-04, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-11, IIC 2001-12, IIC 63-66, IIC 69/ 39, IIC 70/ 50, IIC 76/ 3; IIC 81/ 10

Buila IIC 2000-04, IIC 56/ 49, 53

Bulgaria IIC 2001-11

canioane IIC 70/ 36; IIC 75/ 15

Câmpiile Banatului IIC 58/ 56

Căpăţânii IIC 55/ 62; IIC 58/ 44; IIC 70/ 55, 61; IIC 78/ 13

Ceahlău IIC 1999-12

Cernei IIC 2001-11

cetăţi IIC 53/ 17; IIC 71/3, 11; IIC 75/ 15; IIC 77/ 15; IIC 78/ 28; IIC 79/ 30

Cindrel IIC 78/ 28

Ciucaş IIC 1998-11, IIC 62/ 48

Codru IIC 68/ 26

Cozia IIC 56/ 39

Culoarul Rucăr-Bran IIC 58/ 22; IIC 75/ 15

Defileul Lăpuşului IIC 62/ 3

Depresiunea Almaş IIC 51/ 37; IIC 52/ 59

Dobrogea IIC 52/ 57; IIC 55/ 3; IIC 57/ 53; IIC 58/ 35; IIC 62/ 71; IIC 77/ 15, 33; IIC 78/ 38; IIC 79/ 21,30

echipament IIC 2001-08, IIC 56/ 32

escaladă IIC 2001-01, IIC 2001-06, IIC 2001-09, IIC 2001-11, IIC 52/ 50

Făgăraşului IIC 1997-01, IIC 1998-03, IIC 1998-05, IIC 1999-01, IIC 1999-03, IIC 2000-02, IIC 2000-03, IIC 2000-08, IIC 2000-09, IIC 2001-04, IIC 2001-06, IIC 2001-08, IIC 2001-10, IIC 56/ 55; IIC 57/ 3; IIC 59-61; IIC 67; IIC 70/ 10; IIC 75/ 61; IIC 76/ 66; IIC 81/ 10

faună IIC 51/ 26; IIC 52/ 11,19, 46; IIC 53/ 45; IIC 55/ 6, 11, 37, 47; IIC 56/ 22, 30, 34, 36; IIC 58/ 30; IIC 62/ 43; IIC 63-66; IIC 68/ 45; IIC 70/ 5, 8; IIC 71-73

fenomene IIC 70/ 10

floră, vegetaţie IIC 51/ 26; IIC 52/ 21, 29, 32, 37, 39, 40, 42, 43, 45, 46; IIC 53/ 9, 11, 16, 22, 44, 45, 46; IIC 54/ 14, 16, 44; IIC 55/ 7, 8, 9, 34, 50, 64, 70; IIC 56/ 17, 18, 25, 37, 41, 50; IIC 57/ 49; IIC 58/ 61; IIC 59-61; IIC 62/ 35, 43; IIC 63-66; IIC 69/ 36; IIC 71-73; IIC 74; IIC 79/ 7-13,53-57,66-68,72; IIC 81

Gilău IIC 2000-06, IIC 2000-07

Gutâi IIC 54/ 1, 41; IIC 69/ 3

Iezer-Păpuşa IIC 2000-08, IIC 51/ 31

Igniş IIC 57/ 10, 14; IIC 74/ 40, 45; IIC 77/ 44, 51; IIC 78/ 20; IIC 81/ 4

istoria Alpinet IIC 2001-10, IIC 52/ 3; IIC 53/ 44

Latoriţei IIC 52/ 65; IIC 53/ 24

Lăpuş IIC 54/ 3, 18

Leaota IIC 1998-04, IIC 51/ 34; IIC 58/ 3

Locvei IIC 57/ 60; IIC 78/ 3

Lotru IIC 57/ 42; IIC 68/ 50, 52; IIC 74/ 66; IIC 79/ 3

Maramureşului IIC 2000-11, IIC 55/ 29; IIC 62/ 60; IIC 70/ 11; IIC 78/ 56; IIC 81/ 48

Maramureşul istoric IIC 54/ 28, 46; IIC 68/ 35

Măcin IIC 2000-11, IIC 52/ 4, 50; IIC 68/ 3, 21; IIC 69/ 36; IIC 74/ 64

mănăstirile Neamţului IIC 56/ 5

Meseş IIC 62/ 35

Muntele Mare IIC 2000-06, IIC 2000-07

munţii lumii IIC 69/ 47

Nepal IIC 2000-03s

Oaş IIC 70/ 64

Obcina Mare IIC 54/ 50; IIC 69/ 33; IIC 75/ 47; IIC 76/ 61; IIC 79/ 58; IIC 81/ 45

Obcina Mestecăniş IIC 77/ 59

Pakistan IIC 2001-04

parapantă IIC 57/ 18; IIC 81/ 4

Parâng IIC 1999-04, IIC 1999-05, IIC 2001-08, IIC 70/ 3; IIC 74/ 3, 19; IIC 75/ 3; IIC 77/ 3; IIC 81/33, 44

Pădurea Craiului IIC 2001-04, IIC 75/ 28

Penteleu IIC 62/ 59

Piatra Craiului IIC 1998-06, IIC 1998-08, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 2000-10, IIC 2001-02, IIC 2001-05, IIC 2001-11, IIC 51/ 28; IIC 57/ 29, 35

Piatra Mare IIC 70/ 5

Podişul Someşan IIC 53/ 17; IIC 58/ 25; IIC 74/ 50

Podul Calului IIC 62/ 59

Poiana Ruscă IIC 1998-09

rafting IIC 68/ 35, 43

Retezat IIC 1998-01, IIC 1998-02, IIC 1998-07, IIC 1999-02, IIC 2000-01, IIC 2001-09, IIC 71-73; IIC 81/ 10

Rodnei IIC 1999-06, IIC 1999-08, IIC 2000-05, IIC 74/ 32, IIC 81/55,65,76,78

schi IIC 55/ 71; IIC 56/ 29

Siriu IIC 69/ 18; IIC 79/ 41

speologie IIC 1998-09, IIC 51/ 3; IIC 52/ 57; IIC 55/ 3; IIC 57/ 30; IIC 58/ 22; IIC 59-61; IIC 62/ 71; IIC 63-66; IIC 67; IIC 69/ 33; IIC 70/ 33, 36; IIC 74/ 19, 50; IIC 75/ 28, 47; IIC 76/ 24; IIC 77/ 59; IIC 78/ 3, 38; IIC 79/ 28-29; IIC 80; IIC 81/ 76, 78

Stânişoara IIC 56/ 5

S.U.A. IIC 1997-04, IIC 1998-12s, IIC 55/ 74

Descoperă - pe www.alpinet.org - natura pe lângă care te grăbeşti să treci.



Marmote în Şaua Doamnei (Munţii Făgăraşului).
foto: Silviu Matei

Subcarpaţii Buzăului IIC 51/ 19

Subcarpaţii sudici IIC 69/ 28

Subcarpaţii Vrancei IIC 51/ 3

Şureanu IIC 54/ 53; IIC 70/ 25, 33, 36; IIC 76/ 24

Trascău IIC 2001-05

Turcia IIC 69/ 47

Ţara Bârsei IIC 56/ 34

Ţara Chioarului IIC 68/ 43; IIC 75/ 50

Ţara Codrului IIC 79/ 50

Ţara Oaşului IIC 76/ 55

Ţibău IIC 79/ 61

Ţibleş IIC 53/ 3; IIC 57/ 18

vegetaţie IIC 75/ 67; IIC 76/ 43, 55

Vlădeasa IIC 1999-11

Vrancei IIC 62/ 59

vulcani noroioşi IIC 51/ 19; IIC 58/ 56

Ică Giurgiu

Descoperă - pe www.alpinet.org -
locuri apropiate ţie dar unde este greu să ajungi.



Gâtul Iadului
(Cheile Bicazului, Munţii Hăşmaş).
foto: Paul Airinei

www.muntiicarpati.org
ghid montan la zi;
hărţi în premieră; fotografii de neuitat

www.cluburimontane.org
parteneri de drumeţie; chiar lângă tine

www.salvamont.org
ture mai sigure;
accidente evitate